Тошкент оқшоми

Шаҳар ижтимоий-сиёсий газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 72 (8.807) ◆ 1996 йил 19 июнь, чоршанба ◆ Сотувда эркин нархда

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ИТАЛИЯГА ТАШРИФИГА ДОИР

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов шу йил 20-23 июнда Италия Республикасига ташриф буюради. Италияга сафар чоғида Ўзбекистон Президенти Флоренцияда Европа Иттифоқига аъзо мамлакатлар раҳбарларининг олий даражадаги навбатдаги учрашуви доирасида Ўзбекистон Республикаси билан Европа Иттифоқи ўртасида шериклик ва ҳамкорлик тўғрисидаги битимни имзолаш маросимида қатнашади. Ташриф дастурида олий даражадаги бир қанча Ўзбекистон — Италия учрашувлари ўтказиш назарда тутилган.

Бозор иқтисодиёти ва ҳаёт

БЎЛИНМАЛАР ЎРНИДА КОРХОНАЛАР

Шаҳримиз корхоналарида бозор иқтисодиёти шароитидан келиб чиқиб, турли услубларда иш юритилмоқда. Биргина «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасида ўтган йилдан буён кичик-кичик цехлар ва бўлинмалар умумлаштирилиб, бирлашма ичидаги корхоналарга айлантирилмоқда.

Бу услубда иш юритишни даставвал махсус конструкторлик бюроси бошлаб берган эди. Ҳозир улар алоҳида ўз ҳисобларига эга бўлган фирма сифатида иш юритишмоқда. Бу ижобий самара бераётир. Бюро фирмага айлангандан сўнг хўжалик ҳисобида иш юритувчи корхона сифатида тиркамалар цехи ҳамда темирчилик-қадоқлаш бўлими ҳам шу услубга ўтишди.

Айни кунларда хўжалик ҳисобида иш юритувчи корхоналар сони тўрттага етди. Тўртинчиси асбоб-аслаҳалар корхонасидир. Унинг тизимига 5, 21, 27- ҳамда асбоб-аслаҳаларни қолиплаш бўлинмаси жамланган. Эндиликда амалга ошириладиган ишлар марказлашган усулда олиб бориладиган. Шунингдек, четдан келтириладиган хом ашёларга кўплаб маблағларнинг сарф бўлишининг анча олди олинадиган бўлди. Чунки айнан тракторсозликда ишлатиладиган кўплаб асбоб-аслаҳалар, масалан пармалар, кесувчи асбобларнинг юзлаб тури Екатеринбург шаҳридан келтирилар эди. Янги тузилган хўжалик ҳисобидаги корхонанинг олдига қўйган вазифаси бундан кейин бирлашма учун ишлаб чиқариладиган ва зарур бўладиган барча асбоб-аслаҳаларни шу ерда ишлаб чиқаришдир.

Корхонада ишлаш учун энг юқори малакали, тажрибали, даражали токарлар, чилангарлар, чархловчилар танлов асосида қабул қилинадилар. Бундай қилинишга асосий сабаб ҳозирги бозор шароитида рақобатбардош маҳсулотлар ишлаб чиқарилмаса, беҳудага вақт сарф қилишнинг ҳеч кераги йўқлиги, ортиқча харажат ишлаб чиқаришни инқирозга юз тутишига олиб келиши мумкинлигини кўрсатмоқда.

Ҳусан БАРАТОВ.

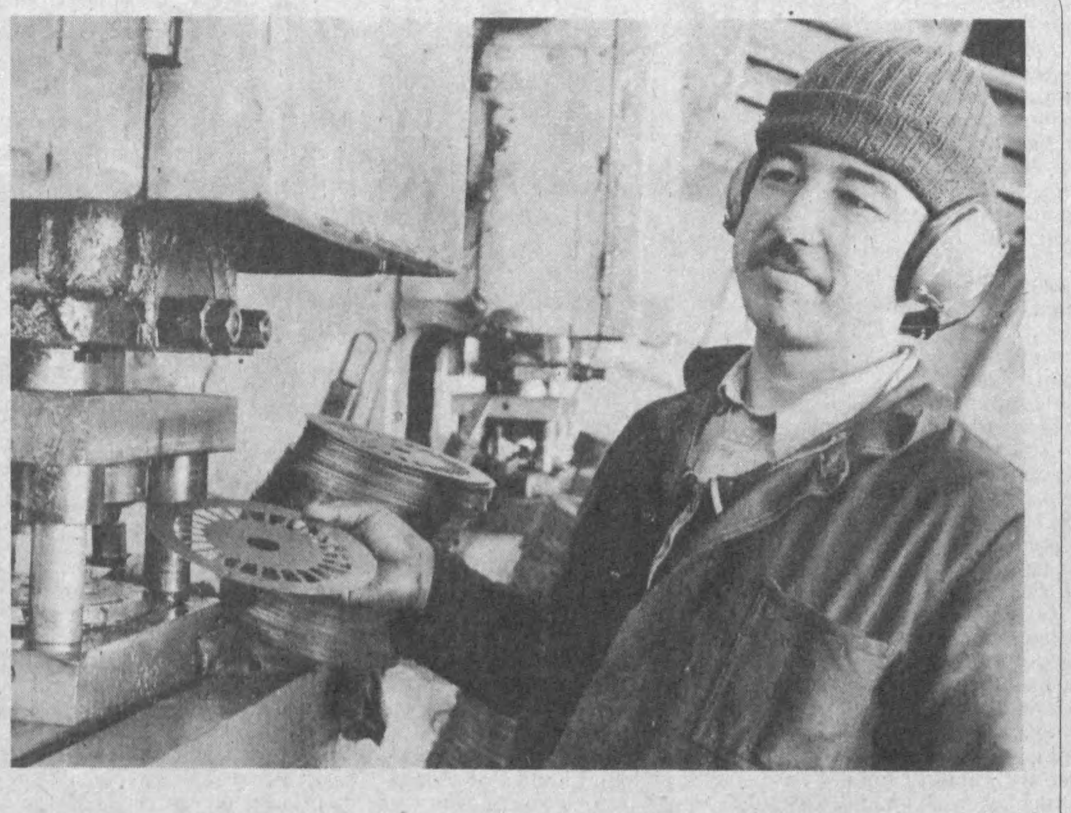

Ихтисослаштирилган синов таъмирлаш-ишлаб чиқариш корхонасининг марказий базаси тасарруфидаги 3-цехда асосан насосларни йиғиш билан шуғулланилади. Қолипловчи бўлиб ишлаётган Наримон Назаров тўққиз йилдан бери шу ерда меҳнат қилиб келмоқда.

СУРАТДА: Наримон Назаров.

Виктор Багаев олган сурат.

ОИЛА — ЖАМИЯТ АСОСИ

Бугунги бозор иқтисодиёти даврида оилани мустаҳкамлаш муҳим аҳамият касб этади. Оиланинг тотувлиги эса жамиятимиз ривожланишининг асосий омилларидандир.

Ҳозирги кунимизда янги ғоялар, ижтимоий-иқтисодий янгиланишларнинг гувоҳи бўлаётган бўлсак, хўш, шу аснода оилаларда кечаётган жараён қандай? Шу хусусда яқинда Собир Раҳимов туманида хотин-қизлар қўмитасининг «Оила — жамият асоси» деб номланган анжумани бўлиб ўтди. Унда туман барча маҳаллаларининг оқсоқоллари, хотин-қизлар кенгашларининг раислари, фаоллар иштирок этишди.

Йиғилишда Собир Раҳимов тумани ҳокимининг ўринбосари, туман хотин-қизлар қўмитасининг раиси М. Ғанихўжаева туманда аёллар билан ишлаш, уларнинг муаммоларини ҳал этиш бўйича амалга оширилаётган ишлар, хотин-қизлар ўз ҳуқуқи ва имкониятларидан қандай фойдаланишаётгани ҳақида тўхталиб ўтди.

Сўнг Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари, шаҳар хотин-қизлар қўмитасининг раиси Ф. Абдураҳимова, Собир Раҳимов туман судининг раиси Ҳ. Жалилов, туман халқ таълими бўлими мудири А. Раҳматуллаев ва бошқалар сўзга чиқишиб, бугунги кунда оилалардаги муаммоларнинг сабаблари ва уларнинг олдини олиш, оилаларда соғлом муҳит яратиш, тотувликни таъминлаш, соғлом авлодни камол топтириш йўлида қилинаётган ишлар тўғрисида тўхталиб ўтдилар.

Зарбуви АЛҚАРОВА.

Анжуманлар

ФАЛСАФА ВА ҲУҚУҚНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг И. Мўминов номидаги фалсафа ва ҳуқуқ институтида мустақиллигимизнинг беш йиллигига бағишланган «Мустақил Ўзбекистон: фалсафа ва ҳуқуқ фанларининг долзарб муаммолари» мавзуида III республика анъанавий илмий-назарий анжумани бўлиб ўтди.

Ялпи мажлисда институт директори, фалсафа фанлари доктори Абдулҳафиз Жалолов «Мустақил Ўзбекистонда демократияни янада ривожлантириш муаммолари ва фалсафа ҳамда ҳуқуқ фанларининг долзарб вазифалари» мавзусида маъруза қилди.

Анжуманнинг «Ижтимоий фалсафа, социология, сиёсатшунослик, маданият муаммолари», «Тафаккур, фан-техника фалсафаси муаммолари», «Фалсафа тарихи муаммолари», «Давлатшунослик муаммолари», «Ҳуқуқшунослик муаммолари» каби шўъбалари қатнашчилари мамлакатимизда амалга оширилаётган ижтимоий-иқтисодий ва сиёсий соҳадаги ислоҳотлардан келиб чиқиб ҳамда ижтимоий фанлар эришган натижаларга суянган ҳолда кўрсатилган мавзуларнинг қирралари юзасидан ўзларининг фикр ва мулоҳазаларини баён қилдилар. Асосий йўналишлар бўйича изланишларни чуқурлаштиришга эътиборни қаратдилар.

Қисқартирилган ҳолда чоп этилган маърузаларнинг тўпламида муаллифлар орасида республиканинг атоқли олимлари билан бир қаторда фанда ҳали нисбатан ёш бўлган муаллифлар ҳам ўрин олган.

Ҳасан АБДУНАЗАРОВ.

БУГУНГИ КУН «ТО» «ТО» НАФАСИ

МАМЛАКАТИМИЗДА

❑ Жиззах, Сирдарё, Қашқадарё вилоятларининг пиллачилари қимматбаҳо хом ашё тайёрлаш юзасидан давлат буюртмасини муваффақиятли адо этдилар.

❑ Хонобод—Андижон катта ҳажмдаги қувурларидан Асака шаҳрига бир кеча-кундузда 45 минг куб метр ичимлик суви келадиган 15,3 километрли қувурлар ётқизиб бўлинди. Шу муносабат билан бу ерда тантанали митинг бўлди.

❑ «Ўзавтосаноат» ассоциацияси билан Туркиянинг «Коч холдинг» концерни ўртасида Самарқанддаги «АвтоВАЗагрегат» заводи негизида «Самкочавто» Ўзбекистон — Туркия қўшма корхонасини тузиш тўғрисида аҳдлашув имзоланди. Лойиҳа қуввати 79,5 миллион АҚШ долларига тенг бўлган бу корхонада йилига 2000 та ўртача сиғимдаги автобуслар ва 1000 та юк автомобилларини йиғиш мўлжалланмоқда.

❑ Бухоронинг эски шаҳар қисмида Файзулла Хўжаевга ҳайкал ўрнатилди.

❑ Қашқадарё вилояти фаолларининг йиғилишида Президент Ислом Каримовнинг 11 июнь куни вилоятга қилган сафари чоғида ўртага қўйган вазифалар, шунингдек 2000 йилгача бўлган даврда вилоят қишлоқ инфраструктурасини ривожлантириш тадбирлари муҳокама этилди.

❑ Жиззах вилояти фаолларининг йиғилишида Вазирлар Маҳкамасининг деҳқон бозорларини тартибга солиш тўғрисидаги қарори қандай бажарилаётганлиги таҳлил этилди.

❑ Нукусда жаҳон андозаларига жавоб берадиган, 600 томошабинга мўлжалланган теннис мажмуи фойдаланишга топширилди.

ҲАМДЎСТЛИКДА

❑ Россияда якшанба куни бўлиб ўтган президент сайловларидан сўнг ҳокимиятда ўзгартиришлар бошланди. Мудофаа вазири Павел Грачев истеъфога чиқди. Мамлакат хавфсизлик кенгашининг котиби Олег Лобов Бош вазирнинг биринчи ўринбосари этиб тайинланди. Президент сайловларида учинчи ўринни эгаллаган 14-армиянинг собиқ қўмондони генерал Александр Лебедь Россия хавфсизлик кенгашининг котиби ва Президентнинг миллий хавфсизлик бўйича ёрдамчиси этиб тайинланди. Ҳукуматда бошқа ўзгаришлар бўлиши ҳам кутиляпти.

❑ Қирғизистон Президенти Асқар Акаев Украинага расмий ташриф билан келди.

❑ Санкт-Петербургнинг янги губернатори этиб сайланган Владимир Яковлев шаҳар номзодини 2004 йилги ёзги Олимпиада мезбонлигига қўйиш режасини маъқуллади.

ХОРИЖДА

❑ АҚШнинг Бостон коллежида «Ўзбекистон: мустақилликнинг беш йиллиги» мавзуида илмий семинар бўлди.

❑ Гунтис Улманис яна Литва президенти этиб сайланди. Мамлакат парламенти 100 депутатидан 53 таси унинг номзодини ёқлаб овоз берди.

❑ Исроил Бош вазири Бениамин Нетаниягу парламент сайловларидан сўнг мамлакатдаги кичик сиёсий партиялар вакиллари иштирокида ниҳоят коалицион ҳукумат тузишга муваффақ бўлди ва кеча ҳукумат раҳбари сифатида қасамёд қилди.

❑ Бирлашган Миллатлар Ташкилоти жаҳон ҳамжамиятини ўтган йил табиий офатдан катта зарар кўрган Шимолий Кореяга инсонпарварлик ёрдами кўрсатишга даъват этди. Ҳозирнинг ўзида Жанубий Корея, АҚШ ва Япония КХДРга 15 миллион доллар миқдоридаги озиқ-овқат маҳсулотлари жўнатди.

❑ Бўлажак мустақил Фаластин давлати конституциясининг лойиҳаси эълон қилинди. Унда келажакда пойтахти Қуддус бўладиган Фаластин давлатини тузиш кўзда тутилган.

❑ АҚШ олимлари 2004 йилда яна Ойга қўниш лойиҳаси устида иш бошладилар. Бу мақсадга эришиш учун асримиз охиригача коинотда «Альфа» халқаро космик станциясини яратиш мўлжалланган.

❑ Германия ўтган йили чет элларга жами 223 миллион маркалик 585 минг гектолитр спиртли ичимликлар сотди. Унинг ярмидан кўпроғи — 322 минг гектолитри Россия улушига тўғри келди.

❑ Америка Қўшма Штатларида жиноятчилик ва унинг оқибатлари мамлакатга йилига қарийб 500 миллиард долларлик зарар келтираётган экан. Бунинг устига бу ерда қамоқхоналарга ҳам йилига яна 40 миллиард доллар сарф-харажат қилиняпти.

БУГУНГИ КУН НАФАСИ • БУГУНГИ КУН НАФАСИ • БУГУНГИ КУН НАФАСИ • БУГУНГИ КУН НАФАСИ • БУГУНГИ КУН НАФАСИ • БУГУНГИ КУН

Тошкент шаҳар ҳокимлигида

ТОПОНОМИК ОБЪЕКТЛАРНИНГ НОМЛАРИНИ ТАРТИБГА СОЛИШ ТЎҒРИСИДА

Тошкент шаҳар ҳокими Козим Тўлаганов «Тошкент шаҳридаги топономик объектларнинг номларини тартибга солиш тўғрисида»ги қарорни имзолади. Унда Тошкент шаҳрида топономик объектларнинг номларини тартибга солиш борасида муайян ишлар қилинганлиги қайд этилади. Лекин шу билан бир қаторда ҳанузгача жойларда эски тузум ва коммунистик мафкурага хизмат қиладиган, халқимизнинг тарихи ва миллий анъаналарига, шу жойга алоқадор бўлган номлар ўзгартирилмасдан қолмоқда.

Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 31 майдаги «Ўзбекистон Республикасидаги маъмурий-ҳудудий бирликлар, аҳоли пунктлари, ташкилотлар ва бошқа топономик объектларнинг номларини тартибга солиш тўғрисида»ги қарорида таъкидланганидек, бу янгича фикрлаш ва яшашни ўрганиш шароитларида халқимизни мустақиллик ғояларидан чалғитмоқда.

Қарорда туман ҳокимликларининг топономик объектлар номларини тартибга солиш борасида олиб бораётган амалий ишлари талаб даражасида эмас, деб ҳисобланди. Уларнинг бу масалада суст ишлаётганлиги, бу ишга лоқайдлик билан қараб келаётганликлари алоҳида таъкидлаб ўтилди. Туман ҳокимликлари зиммасига бу борадаги камчиликларни тезда бартараф қилиш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар кўриш вазифаси юклатилди.

Тошкент шаҳридаги топономик объектларга ном бериш масалаларини мувофиқлаштирувчи шаҳар комиссиясининг янги таркиби ҳамда ушбу комиссия тўғрисидаги янги таҳрирдаги низом тасдиқланди.

Туман ҳокимлари зиммасига маъмурий-ҳудудий бирликлар, маҳаллалар, ташкилотлар, кўчалар, майдонлар, хиёбонлар ва бошқа объектларга ном бериш, уларнинг номларини ўзгартириш ва тартибга солиш масъулияти шахсан юклатилди.

Туман ҳокимларига:

— ҳокимликлар ҳудудида ташкил этилган топономик комиссиялар фаолияти ва таркибини беш кун муддат ичида қайта кўриб чиқиш, уларнинг фаолиятини янада яхшилаш мақсадида бу комиссиялар таркибига тарихчилар, тилшунослар, ҳуқуқшуносларни, жамоатчилик ва маҳаллий бошқарув идоралари вакилларини кенгроқ жалб қилиш;

— ўзгартириладиган топономик объектлар номларини 1996 йилнинг 10 августигача қайта кўриб чиқиш, объектларнинг эски тузум давридан сақланиб қолган, халқимизнинг миллий анъаналари ва тарихи билан боғлиқ бўлмаган номларини ўзгартириш ва уларга ном беришда тарихий, миллий, табиий ва бошқа маҳаллий шароитларни ҳисобга олиш, кишилар шарафига қўйилган барча номларнинг белгиланган қоидалар ва мақсадга мувофиқлигини қайта кўриб чиқиш топширилди.

Топономик объектларга кишилар номларини бериш ҳақидаги таклифлар топономик объектларга ном бериш масалаларини мувофиқлаштирувчи республика комиссиясида кўриб чиқилгандан сўнг амалга оширилиши белгилаб қўйилди.

Тошкент шаҳар ҳокимининг 1995 йил 24 июлдаги ушбу масала юзасидан қабул қилган 156-сонли қарорининг 1 ва 2-бандлари ўз кучини йўқотган, деб топилди.

КОМИССИЯ МАЖЛИСИ

Топономик объектларга ном бериш масалаларини мувофиқлаштирувчи шаҳар комиссиясининг мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисни комиссия раиси, Тошкент шаҳар ҳокимининг ўринбосари Ш. И. Жалилов олиб борди.

Мажлисда Вазирлар Маҳкамаси қарори асосида топономик объектлар номларини тартибга солиш чора-тадбирлари кўрила бошланганлиги таъкидлаб ўтилди. Шу мақсадда топономик объектларга ном бериш масалаларини мувофиқлаштирувчи шаҳар комиссиясининг янги таркибига республиканинг таниқли тилшунос, тарихшунос, ҳуқуқшунос олимлари, жамоатчилик вакиллари ва маҳаллий идоралар вакиллари киритилдилар. Янги таҳрирдаги шаҳар комиссияси тўғрисида низом ҳам тасдиқланди.

Мажлисда сўзга чиққан комиссия аъзоларидан республика Фанлар академияси Тилшунослик институтининг катта илмий ходими С. Қораев, шу институт директорининг ўринбосари Э. Бегматов, Тарих институтининг директори А. Муҳаммаджонов, Акмал Икромов тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари Б. Ғойибов топономик объектлар номларини тартибга солиш борасидаги ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар. Улар ном беришда тарихий, миллий, табиий ва бошқа маҳаллий шароитларни ҳар тарафлама ҳисобга олиш жуда муҳимлигини таъкидлаб ўтдилар.

Катта ҳаёт бўсағасида

ХАЙР МАКТАБ, АССАЛОМ КЕЛАЖАК!

Бугун шаҳримиздаги мактабларда катта ва қувончли тантана. Ўрта мактабларни битирувчилар бугун қадрдон мактаблари, уларга таълим берган меҳрибон ўқитувчилар билан хайрлашиб, катта ҳаётга йўлланма олмоқдалар. Мактабларнинг битирувчиларини туман ҳокимликлари, халқ таълими бўлими вакиллари, маҳалла оқсоқоллари, жамоатчилик вакиллари қизғин муборакбод этиб, уларга оқ йўл тиламоқдалар. Битирувчиларга ўрта таълим тўғрисидаги етуклик гувоҳномалари тантанали равишда топширилмоқда. Бир сўз билан айтганда, пойтахт мактабларининг битирувчилари учун бугун чиндан ҳам бир умрга эсда қоладиган унутилмас кун...

— Ўзбекистон Республикаси халқ хўжалигининг ажралмас таркибий қисми бўлмиш халқ таълими соҳасининг вакили сифатида айтмоқчиманки, Тошкент шаҳар Халқ таълими бош бошқармаси ва унинг тасарруфидаги таълим-тарбия муассасалари Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тўғрисида»ги қонуни, Президентимизнинг халқ таълими тўғрисидаги фармонлари, мазкур қонун ва фармонлар мазмунидан келиб чиққан ҳолда чиқарилган Вазирлар Маҳкамаси, Халқ таълими вазирлигининг тегишли қарор ва кўрсатмаларини ҳаётга тадбиқ эта бориб, жорий йилнинг шу кунига қадар муайян ишларни амалга оширдик, — дейди Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирининг ўринбосари, Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармасининг бошлиғи Ҳамидулла Йўлдошев. — Шу ўринда амалга оширилган ишларни эътироф этган ҳолда айрим далилларни келтириб ўтмоқчиман. Маълумки, 1995-1996 ўқув йилида шаҳар умумтаълим мактабларининг 1-11-синфларида 32,5 мингдан зиёд ўқувчи таҳсил олди. Жорий йилда 30600 дан зиёд ўқувчи 9-синфни, 12600 дан зиёд ўқувчи 11-синфни тамомлади. 9-синф ўқувчиларидан 510 таси мазкур синфни юқори кўрсаткичлар билан тамомлаб, имтиёзли гувоҳномани қўлга киритди. 198 нафар 11-синф битирувчи ўқувчилари етуклик аттестатининг янги намунаси — ўрта маълумот ҳақидаги имтиёзли аттестатни олдилар.

Бу ўринда шуни ҳам қайд этиш жоизки, шаҳардаги барча умумтаълим мактабларида ўқувчиларнинг билимини, уларнинг иқтидорини аниқлаш борасида тест усулларидан фойдаланишга киришилди. Битирувчи синфларда ўқувчилар имтиҳонларни компьютер техникаси орқали топширдилар.

Шаҳардаги ўқув муассасаларини аттестация ва аккредитациядан ўтказиш ишлари ҳам кенг кўламда олиб борилмоқда. Қисқа муддат ичида шаҳардаги 70 дан зиёд янги турдаги ўқув муассасалари ушбу жараёндан муваффақиятли ўтди. Мазкур муассасаларда янги дастур ва қўлланмаларни такомиллаштириш ишлари амалга оширилмоқда. Юқорида қайд этилган муассасаларнинг қатор халқ таълими ходимлари муаллифлик дастурларининг тузувчиларидир.

Маълумки, иқтисодиётнинг бозор муносабатларига ўтаётганлиги мулкчиликнинг турлитуман шакллари ривожланиши, халқ таълими тизимида ўқитиш мазмунини жаҳон талаблари даражасига олиб чиқишни ҳам тақозо этмоқда. Бинобарин, ўқувчиларга иқтисодий билим асосларини ўргатиш таълим жараёнининг устивор йўналишларидандир. Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитларида банк хизматига бўлган талаб ҳам ошиб бормоқда. Ана шундан келиб чиққан ҳолда, келгусида банк мутахассисларини тайёрлашни йўлга қўйиш учун Тошкент шаҳрида 10 та махсус ихтисослаштирилган банк синфлари очилмоқда. Бу синфларга 8-синфни 4,5 ва ундан юқори баллга эга бўлган, инглиз тилини биладиган йигит ва қизлар тест синовлари асосида қабул қилинади. Бинобарин, мустақилликка эришган республикамизга жаҳон ўз эшикларини очиб бермоқда. Демак, чет тилларни билиш муҳим аҳамият касб этади. Ана шу боисдан тил ўрганишга, жумладан инглиз тилини ўрганишга ўқувчиларда қизиқиш ортиб бормоқда. Умумтаълим мактабларининг 14 ўқувчиси мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган «Акселс» дастури бўйича ўз билимларини Америка Қўшма Штатларида давом эттирадилар. Бундан ташқари кўплаб ўқувчиларимиз ўз малакаларини такомиллаштириш учун жаҳоннинг тараққий этган АҚШ, Англия, Франция, Германия, Австралия каби мамлакатларига юбориладилар.

Бугунги қувончли кунда мен яна бир нарсани таъкидлаб ўтишни истар эдим. Шаҳримиз умумтаълим мактабларининг ўқувчилари ўқувчиларнинг фанлар бўйича республика олимпиадасида қатнашиб, муносиб ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Жорий йилда ўқувчиларимиз команда ҳисобида республика вилоятлари орасида биринчи ўринни эгалладилар. 10 нафар ўқувчимиз олимпиада ғолиби сифатида олий ўқув юртларига имтиёзли тарзда қабул қилиниш ҳуқуқини қўлга киритдилар.

Халқимизда «Ҳунар — ҳунардан унар» деган гап бор. Шу ўринда Тошкент шаҳрида 38 та ҳунар-техника билим юртлари фаолият кўрсатиб, уларда 19 минг 250 нафар йигит ва қиз таҳсил олаётганлигини айтмоқчиман. 1996 йилда 8266 ўқувчи билим юртларини тамомлайди. Янги ўқув йилида мазкур билим юртлари 11 минг ёшни ўз бағрига олади.

Шуни ҳам таъкидлаш керакки, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Бозор ислоҳоти талабларини ҳисобга олган ҳолда қишлоқ ёшларини ҳунар таълимига йўналтириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарорини амалга ошириш ва Тошкент шаҳридаги ҳамкорлик тизимини инобатга олган ҳолда Сергели туманидаги политехника лицейи, Акмал Икромов туманидаги халқ ижодиёти техника лицейи, Шайхонтоҳур туманидаги 55-ҳунар-техника ва Миробод туманидаги 39-ҳунар-техника билим юртлари негизида ҳамкорлик тизими, кичик ва қўшма корхоналар, хусусий тармоқ, умумий овқатланиш, савдо ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш ва банк фаолияти учун ўқув-ишлаб чиқариш бизнес марказлари ташкил этилди. 3,17-ҳунар-техника билим юртлари товар ишлаб чиқариш ва ҳамкорлар палатаси учун мутахассислар тайёрлашга киришди. 1,12,14,15,25,27,33,57-ҳунар-техника билим юртлари олий ҳунар билим юртлари — лицейларга айлантирилди.

Хуллас, бугун биз ўтган ўқув йилида амалга оширилган ишларни сарҳисоб қилиш билан бир қаторда янги ўқув йилига тайёргарлик ишларини, жумладан халқ таълими ходимларининг август кенгашларига тараддудни ҳам бошлаб юбордик. Биз бугун катта ҳаётга қадам қўяётган ёшларимизни чин дилдан муборакбод этиб, мустақил юртимизнинг келгусидаги муносиб, ўқимишли, етук кишилари бўлиб етишишларига омад тилаб қоламиз.

Саид СОЛИЕВ.

Жамоат ташкилотларида

ФАОЛЛИКНИ ТАЛАБ ЭТАДИ

Куни кеча «Халқ бирлиги» ҳаракати Тошкент шаҳар кенгашининг пленуми бўлиб ўтди.

«Халқ бирлиги» ҳаракати ташкилотларининг Тошкентда фуқаролар ва миллатлар ўртасидаги тотувликни мустаҳкамлаш борасидаги вазифаларга бағишланган ўз маърузасида шаҳар кенгаши раёсатининг раиси, академик Т. М. Миркомилов Ўзбекистон заминида истиқомат қилаётган турли миллатга мансуб кишиларнинг жипслашувида ушбу ҳаракатнинг катта ролига, ёш давлатимизнинг юксалишидаги биринчи даражали вазифаларни ҳал этишдаги катта ролига тўхталиб ўтди. Шу нарса таъкидландики, «Халқ бирлиги» ҳаракатининг барча ташкилотлари Президентимиз И. А. Каримовнинг кучли иқтисодиётга асосланган мустақил ҳуқуқий давлатни тараққий эттириш, миллатлар ва фуқаролар ўртасидаги тинчлик ва тотувликни мустаҳкамлаш борасида ўтказаётган йўлини кенг қўллаб-қувватламоқда. Ана шу вазифаларни ҳал этишга «Халқ бирлиги» жамоатчилик ҳаракати, унинг Тошкент бўлинмалари ўз фаолиятлари билан муносиб улуш қўшмоқдалар. 1995 йилнинг ноябрида ташкил этилган «Халқ бирлиги» ҳаракатининг Тошкент шаҳар кенгаши асосан ўз фаолиятида пойтахт аҳолиси ўртасида шу ҳаракатнинг мақсад ва вазифаларини тушунтиришга эътиборни қаратди. Меҳнат жамоаларида, аҳоли турар жойларида, ўқув муассасаларида катта тарғибот ишлари олиб борилди. Ана шунинг натижасида шаҳардаги 150 дан зиёд корхона ва ташкилотлар ушбу ҳаракатнинг жамоа аъзолари бўлдилар.

Республикамиз мустақиллигининг беш йиллигига тараддуд кетаётган айни шу кезларда Тошкент шаҳар кенгашининг фаолияти яна ҳам фаолроқ бўлиши керак, деб таъкидлашди пленум қатнашчилари. Сўзга чиққан барча нотиқлар, шу жумладан «Халқ бирлиги» ҳаракати Марказий кенгашининг ҳамраиси, республика байналмилал маданий марказининг директори К. Р. Расулов олдинга қўйилган вазифаларни янада самаралироқ бажариш зарурлигини таъкидладилар. Нуқсонлар ва ҳал этилмаган муаммолар ҳам танқидий нуқтаи назардан қараб чиқилди. Пленумда шунингдек ташкилий масала ҳам қараб чиқилди. Пленум қатнашчилари янги ишларни бажариш учун ўзгача шижоат олганликларини таъкидладилар.

Европа биринчилиги

ЧОРАК ФИНАЛ ОЛДИДАН

Англия шаҳарларида ўтаётган футбол бўйича Европа биринчилигининг шиддатли ўйинлари давом этмоқда. Хорватиялик футболчилар биринчи бўлиб чорак финалга йўлланма олдилар. Уларга бугун-эрта Англия, Голландия, Франция, Болгария, Германия, Италия ва Португалия жамоаларининг ҳам қўшилиши учун имкониятлари катта. Россия терма жамоасининг Италия ва Германия футболчилари билан бўлган ўйинлардаги мағлубиятларидан сўнг амалда улар чемпионат билан хайрлашишлари мумкин.

«Евро-96» ўйинларида инглиз футболчиси А. Ширер рақиблар дарвозасига тўртта тўп киритиб, ҳужумчилар ўртасида карвонбошилик қиляпти. П. Казираги (Италия), Ю. Клинсманн (Германия), Х. Стоичков (Болгария) Д. Шукер (Хорватия) ҳисобида ҳозиргача 2 тадан гол бор.

Қоида бузиш ва жазолашда ҳам Европа чемпионати энг «серҳосил» бўлиши кутилмоқда. Дастлабки икки тур давомида тўрт ўйинчи майдондан четлатилди. Бу кўрсаткич эса аввалги чемпионатлардагидан анча юқоридир. Бунинг устига ҳали «Евро-96»нинг якунланишига анча вақт бор.

Бугун майдонга тушадиган италиялик футболчилар Германия жамоаси устидан фақат ғалаба қилишлари зарур. Чунки, агар Чехия терма жамоаси россияликлар билан бўладиган ўйинда ғалабага эришсалар бас, Италия футболчилари ўз-ўзидан «четга чиқиб» қоладилар. Шундай бўлган тақдирда уларга ҳатто Германия терма жамоасини мағлубиятга учратиш ҳам ёрдам беролмайди...

Бугун қуйидагилар майдонга тушадилар:

«С» гуруҳи
Россия — Чехия, Италия — Германия
«Д» гуруҳи
Хорватия — Португалия, Туркия — Дания

Бахтиёр ҲАЙДАРОВ.

Бозор иқтисодиёти ва ҳаёт

БЕМИННАТ ХИЗМАТ

«Сирдарё» жамоа корхонаси Сергелининг хушманзара жойига ўрнашганлиги ва аҳоли учун барча шароитлар муҳайё этилганлигига қарамасдан мижозлар сони кундан кунга камайиб борди. Нима қилиш керак? Қандай қилиб савдо-сотиқни яхшилаш мумкин? Мана шу каби саволлар корхона мутасаддиларининг бошини қотира бошлади. Хуллас, улар ўйлай-ўйлай ҳиссадорлик жамияти таркибида иш кўришни маъқул деб топишди. Фирма раҳбарлари ҳам корхона жамоасининг бу ташаббусини бажонидил қўллаб-қувватлашди.

Янгилик, корхонани қайта қуришдан бошланди. Бир йўла учта цех ишга туширилди. Улар салқин ичимликлар, нонвойхона, қандолатчилик цехларидир. Корхона биносининг биринчи қаватидан 100 ўринли ошхона, сомсахона ўрин олди. Иккинчи қаватга эса 250 ўринли тўйхона, ёшлар диско бари жойлаштирилди. Айниқса тўйхона сергелиликлар учун айни муддао бўлди. Чунки туманда қишлиқировли кунларда тўй ўтказадиган тузук-қуруқ жой йўқ эди. Аҳоли ҳамиша шундай кошона қурилишини орзу қилиб келарди.

— Ҳозир деярли ҳар куни тўйхонамиз банд бўляпти. Одамлар ўзларининг бирор бир маросимларини ўтказиш учун олдиндан келиб навбатга ёзилиб қўйишади. Нархлар ҳам холисанилло белгиланган. Унчалик қиммат эмас, — дейди жамият бошқаруви раиси Абдунаби Раҳимов. — Цехларимиз ҳам тўлиқ қувват билан ишлаб турибди. Масалан, биргина нонвойхонамизни олайлик. Бу ерда бир кунда 600-700 дона нон тайёрланади. Нонвойхона ҳам буюртма асосида ишлайди. Нонвойларимиз патирдан тортиб, исталган турдаги нон маҳсулотларини айтилган вақтга муҳайё қилиб беришади.

Яқинда корхонада кўп сонли ташрифчиларнинг талаб ва истакларига биноан чойхона қуриб, ишга туширилди. Шу муносабат билан усти соябонлар билан беркитилган очиқ ҳовлида юз ўринли миллий таомлар тайёрланадиган ошхона иш бошлади. Мажнунтоллар остида, атрофи жажжи фавворалар билан ўралган ушбу ошхона ҳамиша хўрандалар билан гавжум бўляпти.

— Бозор иқтисодиёти ҳар биримиздан ишбилармонлик ва тадбиркорликни талаб қилмоқда, — дейди бригада бошлиғи Ниғмат Толипов. — Шунга қараб иш юритмасак оқсаб қолишимиз ҳеч гап эмас. Буни биргина мисолини мана ўзимизда синаб кўряпмиз.

Чиндан ҳам янгилик шарофати туфайли корхона олға томон дадил бормоқда. Буни корхонанинг ойлик ва кундалик даромадидан ҳам билса бўлади. Хизматчилар ҳам шунга яраша маош олишмоқда.

— Май ойида 2 минг сўм маош олдим, — дейди хизматчи Оқил Маҳаматов. — Бу олдингисидан анча кўпдир. Агар бу ҳисобга ҳар чорак сайин олаётган дивидендларимизни қўшадиган бўлсак, бу миқдор янада ортади.

— Келгуси режаларимиз ҳам анчагина. Хорижликлар билан бир нечта қўшма корхоналар очиш ниятимиз бор, — дейди бизга Абдунаби Раҳимов.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

ҲАЛҚ БАНКИ БЎЛИМИ

У Ҳамза туманида очилди. «Ўзбекқоғоз» акциядорлик жамияти бўлим учун қулай бино қуриб берди. Бу туманда сўнгги вақтда очилган Халқ банкининг тўртинчи янги бўлимидир. Туман ҳокимлиги янги бўлимлар очиш учун яна йигирмата бино тайёрлаб қўйган.

Банк бўлими очилиши маросимида сўзга чиққан Ҳамза тумани ҳокими Раҳматилла Муҳаммадхўжаев ва Халқ банки Тошкент шаҳри бошқармаси бошқарувчиси Адҳам Ҳайдаров республикамизда ҳукуматнинг Халқ банки шохобчаларини кенгайтириш тўғрисидаги қарори изчиллик билан ҳаётга тадбиқ этилганлигини таъкидлаб ўтдилар. Пойтахтда қисқа вақт ичида банкнинг янги 70 та бўлими очилди. Ҳозир уларнинг умумий сони 250 тадан ортган.

Шуниси эътиборга моликки, шаҳар корхона ва ташкилотлари банк шохобчаларини кенгайтиришда катта амалий ёрдам кўрсатмоқдалар. Янги бўлим учун бино қуриб берган «Ўзбекқоғоз» акциядорлик жамияти раҳбарияти ташаббусини алоҳида таъкидлаш ўринлидир. Бу ерда банк муассасаси ходимлари учун ҳамма шарт-шароитлар муҳайё қилинган. Бўлимнинг очилиши Халқ банкини қоғоз ишлаб чиқарувчиларга яқинлаштирди. Энди улар бу ердан ўз иш ҳақларини олиш, пул жамғариш, турли тўловларни амалга ошириш имкониятига эга бўлдилар.

СУРАТЛАРДА: Халқ банкининг Ҳамза туманидаги янги бўлимида.

Рашид Галиев суратлари.

Ҳамкорлик уфқлари

«АЛКАТЕЛЬ»: АЪЛО АЛОҚА

Телефон хизматининг ишидан нолимаган одам йўқ. Биров қўнғироқ қилаётган номери доимо банд бўлиши ёки ҳеч нарса эшита олмаётганлигидан шикоят қилади. Бошқалар телефон орқали улана олмаслик сабабли амалий аҳдлашувлар, учрашувлар барбод бўлганлиги, ёки беморга «Тез ёрдам» машинасини чақира олмаганлигидан ҳасрат қилади.

Аъло алоқа қандай бўлиши кераклигини биз яқин келажакда билиб олишимизга умид туғилмоқда. Бундай дейишимизга асос бор. Чунки ҳозир мамлакатимизда телефон алоқасини такомиллаштириш юзасидан собитқадамлик билан иш олиб борилмоқда. Ўзбекистон бозорига ўз лойиҳаларини амалга ошириш учун хорижнинг машҳур телекоммуникация фирмалари кириб келдилар. Жаҳонда энг йириклардан ҳисобланган «Алкатель» концерни шулар жумласидандир. Алоқа тизимларида янги асбоб-ускуналар яратиш, уларни ишлаб чиқариш, сотиш ва бу асбоб-ускуналарга хизмат кўрсатиш ушбу концерн фаолиятининг асосий йўналишларидан ҳисобланади.

Фирманинг Германиядаги ваколатхонаси пойтахтимиздаги автомат-телефон станциялари ва шаҳар тармоқларини модернизациялаш билан шуғулланаяпти. «Оқшом»да унинг фаолияти тўғрисида ҳикоя қилиб берилган. Республикамизда «Алкатель» концернининг яна бир корхонаси — «Алкатель Бизнес Системс Узбекистан» ҳам фаолият кўрсатмоқда. Унинг бош директори Олег Хан мухбиримиз саволларига жавоб беришга илтифот билан рози бўлди.

— Олег Николаевич, аввало сиз аъло алоқа деганда нимани тушунишингизни билмоқчимиз.

— Биринчи навбатда бу шеригингни яхши эшитиш демакдир. Мен тез-тез хорижий сафарларда, асосан Европа мамлакатларида бўламан. Бу ерларда одамлар телефон орқали деярли шивирлашиб гаплашишади. Аъло алоқа йўлга қўйилган бўлса, хоҳлаган жойга қўнғироқ қилиш мумкин. Бунинг учун шеригинг телефон рақамини қайта-қайта тершга асло ҳожат йўқ.

Шу билан бирга телекоммуникация фирмаси вакили сифатида мен учун аъло алоқа бу энг янги, замонавий технологияларни қўллаш демакдир.

Бугунги кунда бутун дунё рақамли телефон станцияларига ўтяпти. Улар курраи заминимизнинг хоҳлаган нуқтаси билан ғоят зудлик билан пухта боғланишни таъминлайдилар. Айни пайтда бу станциялар сайёр ахборот тармоқларига улана оладилар. Ҳозир алоқа тараққиёти бевосита компьютер тармоқларини ривожлантириш билан боғлиқдир. Шохобчаси бўлмаган компьютер гўёки қон томирлари йўқ юракка ўхшайди. Ўз навбатида компьютер тармоқларини фақатгина алоқани такомиллаштириш орқали ривожлантириш мумкин. Республикамизда буни чуқур ҳис этмоқдалар. Шу сабабли бизнинг бозоримизга ҳам замонавий алоқа тизимлари кириб келяпти. Тошкентликлар жуда тез орада электрон рақамли станциялар афзалликларини илғаб оладилар, деб ўйлайман. Ҳозирги пайтда шаҳар АТСлари босқичма-босқич ана шу янги станциялар билан алмаштирилмоқдалар.

— Аммо эндиликда телефонда белгиланганидан ортиқча гаплашиш учун қўшимча ҳақ тўлаш керак бўлади-да....

— Ҳа, кўпчиликнинг телефонда узоқ вақт сўзлашиш одатидан воз кечишига тўғри келади. Энди бунинг учун қўшимча ҳақ тўлаш зарур. Ўзи жаҳоннинг бирор мамлакатида икки дугонанинг бир-бири билан соатлаб гап сотишини тасаввур ҳам қилишмайди. Телефонлар мулоқотида жуда лўнда бўлишга тўғри келади. Ўрни келганда бундай АТСлар қуриш ва улардан фойдаланиш «Алкатель» концернининг Германия ваколатхонаси фаолияти доирасига киришини айтиб ўтмоқчиман. Бизнинг «Алкатель Бизнес Системс Узбекистан» фирмамиз эса идораларга рақамли алоқа тизимлари ўрнатиш ва уларга хизмат кўрсатиш билан шуғулланади. Биз турли фирмалар, йирик компаниялар, банклар, меҳмонхоналар ва ҳатто унча катта бўлмаган шаҳарчаларда аъло алоқани таъминлаймиз. Идораларга мўлжалланган бундай станциялар жаҳонда жуда машҳур. Чунки улар қатор афзалликларга эгадирлар.

— Бу афзалликлар нимадан иборат?

— Энг муҳими уларнинг тежамлилигидир. Бунга бир мисол келтирай. Айтайлик, меҳмонхона мажмуасида 1000 та хона бор. Уларнинг ҳар бирига телефон ўрнатиш кўзда тутилган. Лекин амалда бу барча хоналардаги телефонлардан ҳамма бирданига фойдаланишини тасаввур этиб бўлмайди. Меҳмонхона эгаси, демак бу хонада яшовчи ҳали амалда ишлатмаган телефон учун ҳақ тўлаши лозим. Буни оқилона деб бўладими?

Бозор муносабатларига ўтиш даврида биз ҳаммамиз тежамкорлик билан хўжалик юритишни ўрганмоқдамиз. Меҳмонхонага рақамли идора телефон тизимини ўрнатиб, юқорида айтилганидек 1000 та абонент эмас, балки 150—200 абонент билан чекланиш мумкин. Бу ҳолда ҳам меҳмонхонанинг ҳар бир хонасида телефон бўлади. Унда истиқомат қилувчилар ҳеч бир қийинчиликсиз телефондан фойдалана оладилар. Чунки 1000 хонали меҳмонхонада ҳеч вақт 200 та телефон номери бирданига банд бўлмайди. Бундан биргина меҳмонхона эгаси ва унда истиқомат қилувчилар наф кўрмайди. Қолган абонентларни эса бошқа ташкилотларга ва аҳолига бериш мумкин. Идора станцияларидан фойдаланишнинг бошқа кўпгина қулайликлари ҳам бор.

— Ҳозирнинг ўзида республикамизда сизнинг идора алоқа тизимидан фойдаланаётган корхона ва ташкилотлар борми?

— Биз Ўзбекистон бозорида бир ярим йилдан сал мўлроқ вақтдан бери ишлаяпмиз. Шундай бўлишига қарамасдан мижозларимиз орасида давлат тизимлари, ҳукумат идоралари ҳам, хусусий фирмалар ҳам борлигини фахрланиб айта оламиз. Молия вазирлиги, Давлат солиқ бошқармаси, Ўзбекистон миллий ахборот агентлиги, Ўзбекистон телерадиокомпанияси, республика Биржа маркази, Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки, Тошкент шаҳар телефон станцияси, «Медиз» заводи, «Ўзбекнефтгаз» миллий корпорацияси корхоналари, «Компьютерленд» қўшма корхонаси, «Динамо» теннис клуби шулар жумласидандир.

— Маълумки, «Алкатель» техникаси арзон эмас. Бугунги кунда бозоримизда бошқа фирмалар сизникидан арзонроқ маҳсулот таклиф этаётган бир пайтда бу қадар мижозларингиз кўплигини нима билан изоҳлаш мумкин?

— Фирмамизда нарх билан сифат ўртасида мутаносиблик мавжуд. Эсингизда бўлса, бир неча йил аввал бизнинг бозоримизга нисбатан арзон, лекин, унчалик ҳам сифатли бўлмаган моллар оқиб кела бошлади. Тақчилликка ўрганиб қолган харидорларимиз улардан ҳам мамнун эдилар. Бугун эса вазият ўзгарди. Биз энди ниҳоят жаҳон андозалари даражасидаги моллар билан танишдик. Инглизларнинг жуда машҳур «Мен арзон мол харид қилиб оладиган даражада бой эмасман» нақлини чаққан фуқароларимиз баҳоси бирмунча юқори бўлса ҳам албатта сифатли маҳсулот сотиб олишга интилмоқдалар.

Техника масаласига келганда эса яна бир нарсани унутмаслик лозим. «Алкатель» телефон станцияси ёки бошқа асбоб-ускуналарни сотишнинг ўзи ишнинг ярми, холос. Маҳсулот сотилгандан кейин у монтаж қилиниши, тегишли дастур билан таъминланиши, ишлаб чиқарилган заводидан анча узоқда таъмирланиши, кафолатли сервис ва техника хизмати кўрсатилиши, шунингдек улардан фойдаланиш хусусиятлари билан боғлиқ яна қанчадан-қанча муаммоларни ҳал этиш керак бўлади. Буларнинг ҳаммаси билан фирмамиз шуғулланади. Бугун биз Тошкентдаги омборларимизда мавжуд бўлган 120 абонентли рақамли станцияларни таклиф этмоқдамиз. Шу билан бир қаторда лозим бўлса, Франциядаги заводда ишлаб чиқарилаётган 32 минг абонентга мўлжалланган станцияларни ҳам келтириб ўрнатиб беришимиз мумкин. Бунда биз буюртмачига нима кераклигини аниқ ҳисобга оламиз. Шунинг учун улар ортиқча асбоб-ускуналарга пул тўлаб юрмайдилар. Мижозга жуда диққат-эътибор билан муносабатда бўлиш ва Европа андозалари даражасида сервис хизмати кўрсатиш бозорда муваффақиятни таъминлайдиган омиллардир. Яна бир нарсани айтиб қўяй. Биз билан шу кунгача шартнома тузган ҳар битта мижоз келгусида янги асбоб-ускуналарга буюртма бермай қолмаяпти. Бу ҳам фирмамиз иш мезони ҳисобланади.

— Сервис хизмати кўрсатиш фирмадан қўшимча сарф-харажатларни талаб этади. Бу биринчи навбатда мутахассисларни ўқитиш билан боғлиқ харажатлардир. Шундай эмасми?

— Ҳа. Лекин биз унга маблағни аямаймиз. «Алкатель» корпорацияси фирмаси ва Ўзбекистон Республикаси юридик шахси мақомига эга бўлган ташкилотимиз олган фойдасини республикадан олиб чиқиб кетмасдан, уни янги корхоналар, асосан сервис ва техника хизмати кўрсатиш шохобчаларини яратишга ишлатяпмиз. Бундан ташқари биз мутахассисларни «Алкатель»нинг Франция, Германия, Австрия, Бельгиядаги марказларида ўқитишга анчагина маблағ сарфлаяпмиз. Бу заруратдир. Чунки «Алкатель» ўз маҳсулотларини муттасил янгилаб боряпти. Биз эса уларни Ўзбекистон бозорида жорий этишга тайёр бўлишимиз лозим.

— Сизнинг фирмангизда ишлаш осон бўлмаса керак?

— Шубҳасиз. Биз бўлажак ходимларимизга юксак талаблар қўямиз. Фирмамизда меҳнат қилаётганларнинг ўртача ёши 25 дан ошмайди. Ишга асосан 30 ёшдан юқори бўлмаган (ёшликнинг афзалликлари кўп)ларни қабул қилишга интиламиз. Улар компьютерда ишлай олишлари, чет тилини билишлари керак. Фирма ўз ходимларини чет элларда ўқитишга катта сарф-харажатлар қилиб, муайян даражада таваккалчилик қилмоқда. Лекин бу ҳозирча ўзини оқлаяпти.

— «Алкатель»дек машҳур хорижий фирманинг бозоримизга кириб келиши ҳам муайян таваккалчиликми? Ўзбекистонда «Алкатель» фирмаси очишга концерн раҳбариятини ишонтириш учун қандай асослар келтирилди?

— Очиғини айтганда бир неча йил илгари республикамиз тўғрисида жуда батафсил ҳикоя қилиб беришга тўғри келарди. Чунки хорижда биз тўғримизда деярли ҳеч нарса билишмас ёки Ўзбекистон ҳақидаги тасаввурлар мутлақо ҳақиқатга тўғри келмасди. Концерн раҳбарияти республикадаги иқтисодий, сиёсий вазият тўғрисидаги холис маълумотларга эга бўлгач, фирмамизни ташкил этишга розилик бердилар. Биз ўз ишимиз натижалари тўғрисида ҳар йили концерн директорларининг кенгашида ҳисобот беришимиз керак. Одатда Париж ёки Венада ўтказиладиган бундай кенгашларда «Алкатель»нинг жаҳоннинг турли бурчакларидаги бўлинмалари вакиллари ҳозир бўладилар. Бу ҳисоботлардан ҳамкасбларим Ўзбекистон бозоридаги ва умуман республикадаги вазиятдан тўлиқ хабардор бўладилар.

Лекин аслини олганда концерн вакиллари Ўзбекистонга яқинда келганларидагина мамлакатимизни чинакамига кашф этдилар. Улар Тошкентдек гўзал ва замонавий шаҳардан ҳайратга тушдилар. Жаҳон андозаларига жавоб берадиган теннис майдончаларимиздан эса умуман лол қолдилар. Улар спортга, жумладан теннисга бундай муносабатни республикадаги барқарорликнинг энг муҳим исботи, деб ҳисобламоқдалар. Раҳбарлар ҳам, оддий фуқаролар ҳам бўш вақтларини теннис кортларида ўтказаётган эканлар, демак мамлакатдаги вазият барқарор.

— Ўзингизнинг спортга муносабатингиз қандай?

— Аввал боксга қизиқар эдим. Эндиликда эса теннисни севиб қолганман. Мана беш йилдан бери у билан мунтазам шуғулланиб келяпман.

— Бу қизиқишингиз ишингизга ёрдам берадими?

— Албатта. Агар машқлар орасида танаффус бўлса, буни дарҳол ҳис этаман. Ўзимни фаол ҳаракатсиз тасаввур эта олмайман. Бундан ташқари теннис саломатликни мустаҳкамлаш воситаси бўлибгина қолмасдан, қизиқарли кишилар билан мулоқотда бўлиш имконини ҳам беради. Теннис майдончасида янги-янги дўстлар orttирасан, ҳатто буни режалаган бўлмасангда, бўлажак мижозларингни ҳам учратасан. Умуман олганда спорт инсон характерини шакллантиради, уни чиниқтиради, қийинчиликларга қарамасдан олға боришга ундайди. Тижорат ишида ҳам худди шундай фазилатлар юқори баҳоланади. Мақсад сари қатъият билан изчил борадиган қийинчиликлардан чўчимайдиган, етти ўйлаб бир кесадиганлар ғалаба қозонади.

Фирмамиз ўз фаолиятидан дарҳол фойда олишни олдига мақсад қилиб қўймаган. Биз Ўзбекистон бозорида муқим иш олиб бориш ниятидамиз. Чунки республиканинг истиқболига, унинг жадал ривожланишига ишончимиз комил.

Суҳбатдош Ёқут КАРИМОВА.

Пай — эгалик кафолати*

РОСТЛАНГАН ҚАД

«Тоштўқимачи» шаҳримиздаги энг йирик корхоналардан бири саналади. Сўнгги йилларда шундай йирик ишлаб чиқаришда ҳам депсиниш бошланди. Аниқроғи турли сабаблар билан маҳсулот ишлаб чиқарилишида унумсизлик, ишчилар ўртасида эса қўнимсизлик авж ола бошлади. Хўш, қандай қилиб бу мушкул аҳволдан қутулиш мумкин? Корхонанинг илгариги шуҳратини қай йўл билан тикласа бўлади? Шу каби муаммолар кеча-кундуз «Тоштўқимачи»нинг маъмуриятидан тортиб, оддий ишчиларигача бошини қотира бошлади. Ниҳоят корхонада мулкчилик шаклини ўзгартириб ҳиссадорлик жамиятига ўтишга қарор қилинди. Янгилик кўпчиликка маъқул келди. Лекин бу ҳали ишнинг бошланиши эди. Унга киришиш, корхонани минтақадаги турдош корхоналар ўртасида пешқадамликка олиб чиқиш каби масалаларни ҳал этиш лозим эди. Албатта, бу муаммолар ҳар бир ходимдан тадбиркорлик билан иш юритишни талаб этарди.

— Дастлаб анча қийин бўлди, — дейди бизга жамият бошқаруви раисининг ўринбосари Евгений Трофимов. — Тўқимачилар ўртасида мулк шаклини ўзгартириш афзалликларини кенг тарғиб этгунча маълум муддат ўтди. Бунинг устига комбинат томонидан ишлаб чиқарилган маҳсулотлар ўз харидорларини тополмай омборларда тахланиб ётиши, харид қилинган маҳсулотларга ўз вақтида пул тўламаслик ҳар қадамда ишнинг белига тепарди. Ишлаб чиқаришда юзага келган бу муаммони икки йўл билан ҳал этиш мумкин деган хулосага келинди. Бунинг учун биринчидан, маҳсулотни сотиш бўйича бажариладиган ишларни аста-секин бўлсада жонлантириб юбориш, иккинчидан, корхонада чиқитсиз технологияни йўлга қўйиш лозим эди. Шундай қилинган тақдирда тайёр маҳсулотлар ўз харидорини топади, шундоқ ҳам танқис бўлиб турган материаллар эса бемаврид чиқитга чиқарилишига барҳам бериларди. Биринчи қадамдаёқ бу тўғри йўл эканлиги ўз исботини топди. Омборлар маҳсулотлардан бўшаб қолди. Янги буюмлар харидорлар орасида қўлма-қўл бўла бошлади. Шундай қилиб корхона қаддини тиклаб олди.

Янгилик ўз-ўзидан янги имкониятларни келтириб чиқара бошлади. Эскириб ўз харидорини йўқота бошлаган газламалар ишлаб чиқаришдан олиб ташланди. Хусусан комбинатнинг 1-тўқув-йигирув фабрикасида 140—150 сантиметргача бўлган кенгликдаги материаллар ишлаб чиқаришга мослаштирилди. Чунки бозор шунақа маҳсулотларни кўпроқ талаб қила бошлади. 2-тўқув-йигирув фабрикаси ҳам салмоқли матолар тўқиб чиқаришга киришди. Айни пайтда маҳсулот турлари ҳам орта борди.

Яна бир гапни алоҳида қайд қилиб ўтиш жоиз. Албатта янгилик «Тоштўқимачи»дек салобатли корхонада техник ўзгаришлар ва эскирган асбоб-ускуналарни янгиси билан алмаштиришни ҳам талаб этарди. Буни яхши тушунган мутахассислар зудлик билан ишга киришдилар. Яқин бир йил ичида корхонанинг жуда кўплаб эски машиналари ўрнида Германия, Япония, Англиядан келтирилган янги қудратли техникалар қад ростлади.

Ҳозир корхона мутахассислари ўртасида «Талабга яраша» деган ибора кенг ўрин олган. У буюртмачи ва истеъмолчи истагига кўра харидоргир маҳсулот ишлаб чиқариш демакдир.

Олинган фойда нималарга сарфланмоқда? Ишчи ва хизматчиларнинг ижтимоий шароитлари яхшиланяпти. Уларнинг унумли меҳнатидан сўнг намунали ҳордиқ чиқаришлари учун қулай шароитлар яратиляпти. Даромаднинг бир қисми эса техника жараёнларини янгилаш, ижодий изланиш, илғорларни рағбатлантиришга сарфланмоқда.

«Тоштўқимачи»нинг қад ростлашида унинг хориж билан мустаҳкам алоқаси ҳам самарали ўрин эгалламоқда. Комбинат таркибида бир нечта кичик корхоналар фаолият кўрсатаётганлиги бунинг ёрқин ифодасидир. Энг муҳими корхона вексель ва қимматли қоғозлари бозори чаққон. Улар билан ишлаш яхши йўлга қўйилган.

Евгений Трофимов суҳбатимиз давомида маҳсулот сифатини ошириш, уни жаҳон андозалари даражасига етказиш ва шу йўл билан жаҳон бозорига чиқиш масалаларига ҳам кенг эътиборни қаратди.

— Энг муҳими, ишчилар янгиликнинг афзаллик томонларини тўла тушуниб етишди. Ўзлари корхонанинг ҳақиқий хўжайинларига айланиб, ҳалол меҳнатлари самарасидан баҳраманд бўлишмоқда. «Даромадга яраша буромад» деганларидек уларга тўланаётган дивидендлар миқдори ҳам йил сайин ошиб бормоқда, — дейди сўзининг охирида Евгений Трофимов.

Андрей МАКСИМОВ.

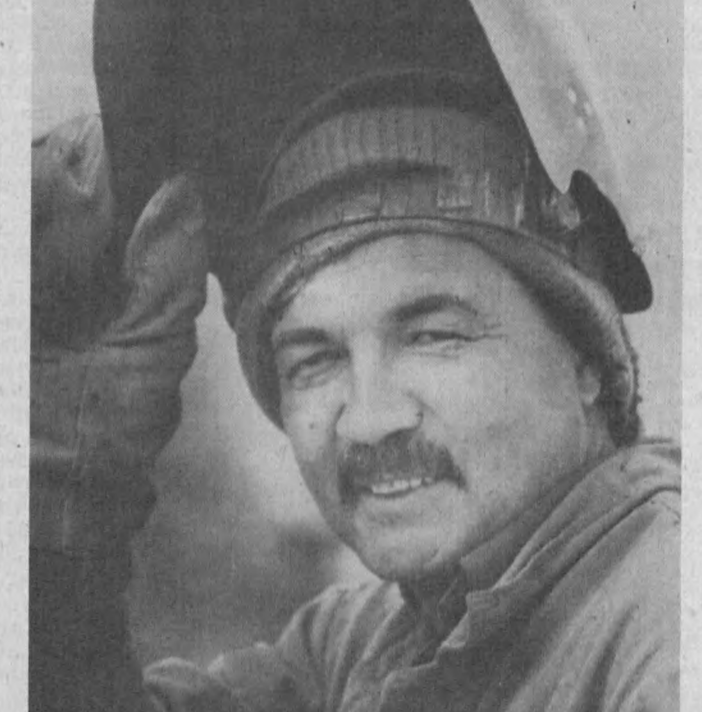

«Сифат» акционерлик ишлаб чиқариш қурилиш жамиятига қарашли 36-қурилиш бошқармасида малакали бунёдкорлар, пайвандчилар, дурадгорлар меҳнат қилишади. Ана шундайлардан бири Музаффар Исломовдир. У 20 йилдан буён электр пайвандчи бўлиб ишлайди. Ўтган вақт давомида кўплаб шогирдлар ҳам тайёрлашга эришди.

СУРАТДА: электр пайвандчи Музаффар Исломов.

Рустам Шарипов олган сурат.

Соғлом авлод учун

МАҚСАДГА БИРГАЛИКДА ЭРИШАМИЗ

Шайхонтоҳур туманидаги «Исломобод» маданий марказида бир гуруҳ тиббиёт ходимлари билан «Соғлом авлод учун» мавзуида давра суҳбати ўтказилди.

— Мана беш йилдирки «Соғлом онадан соғлом бола туғилади» дастури асосида иш олиб бормоқдамиз, — дейди шаҳар Соғлиқни сақлаш бош бошқармасининг бошлиғи Малика Зиёева. — Бунинг учун 18 ёшдан 45 ёшгача бўлган аёллар тиббий кўрикдан ўтказилди. Шуниси ачинарлики, кўпчилик аёллар уй, иш, бола-чақа ташвишидан ортиб, ўз соғлиқлари ҳақида қайғурмайдилар. Ҳатто бир неча бор таклиф қилинишларига қарамай тиббий кўрикдан ўтишга вақт ажратолмайдилар. Бизнинг шифокорлар ҳатто уйма-уй юриб, аёлларнинг соғлиқларини текширишга мажбур бўлишмоқда.

Соғлом авлод учун аввало ота-она жавобгардир. Шу боисдан ҳам фарзанд кўришга аҳд қилган ота-онанинг ҳар иккиси ҳам соғлом бўлишлари шарт. Бу соҳада Шайхонтоҳур тумани тиббий ходимлари ажойиб ишни бошладилар. Турмуш қураётган келин-куёвлар тажриба тариқасида тўйдан олдин тиббий кўрикдан ўтишлари шарт деб қўйилди. Бу ҳақда кўп гапирилишига қарамасдан, баъзи аёллар болалари бир ёшга етар-етмас яна фарзанд кўрмоқдалар.

Оилани режалаштириш деганда биз фарзанд кўришни чеклашни назарда тутаётганимиз йўқ. Икки гўдак парвариши онани ҳолдан тойдириб, касаллантириб қўяди. Шу боисдан тиббиёт фарзанд кўрган онага кейингисига ҳомиладор бўлгунча 3 йил дам олиши лозимлигини тавсия қилади. Бу вақт ичида она саломатлиги қайта тикланади, қолаверса бола ҳам ўзини тутиб олади. Қариндошлар ўртасидаги никоҳнинг салбий оқибатларга олиб келаётгани маълум бўлса ҳам бу кўрсаткичлар кўтарилиб бормоқда.

Яна бир муаммо борки, бу — фарзанд кўраётганларнинг энг кўп фоизи 15—17 ёшдаги қизларга тўғри келаётир. Турли асоратлар ана шуларда учрамоқда. Барча шифокорларнинг асосий мақсади бир: бир-биридан чиройли, соғлом болалар туғилса ва барча оналар ўз болаларига эгалик қилсалар, болалар ҳам оналаридан маҳрум бўлмасалар.

Республика ўқув илмий услубиёт марказининг тажрибахона мудири Машкура Туропова, Наврўз маҳалласи оқсоқоли Олим ота Ортиқов, уй бекаси Доно Ҳикматова, Маърифат Орифжонова, уруш ногирони Фароғат Йўлдошевалар ўзларини қизиқтирган, ўйлантираётган мавзуларда саволлар беришди. Суҳбат давомида тилга олинган далиллар, муаммолар кўп бўлди. Уларнинг ечими фақат тиббиёт ходимларигагина боғлиқ эмаслиги, эзгу ниятларнинг амалга ошувида барчанинг иштироки бўлмоғи лозимлигини таъкидлади.

Дония ЗОКИРОВА.

Фанимиз нуфузи

ИККИ АКАДЕМИЯ АЪЗОСИ

Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг академиги, Кимё институтининг директори Зокиржон Салимов номи Англиянинг Кембриж шаҳрида ҳар йили чоп этиладиган «Инсон—муваффақият» халқаро энциклопедик тўпламининг 16-нашрига киритилди.

Бугунги кунда ҳаётимизни кимё саноатисиз тасаввур қилиб бўлмайди. Бизга оддийдек туюлган ён-атрофимиздаги ҳар бир буюмда албатта кимёнинг ҳиссаси бор. Шунинг учун республикамиз иқтисодиётини ривожлантиришда ана шу соҳа ходимлари зиммасига масъулиятли вазифалар юкланади. Буни яхши тушунган Кимё институти жамоаси салмоқли ишларни амалга оширмоқда.

Институт директори Зокиржон Салимов раҳбарлигида олиб борилаётган «Кимёвий технология жараёнлари ва қурилмалари» мавзусидаги илмий изланишлар бир қанча муаммоларни ҳал этишни ўз ичига қамраган. Шулардан бирини, хусусан корхоналарда ишлаб чиқариш жараёнида ифлосланган ҳавони тозаловчи қурилмаларни амалга татбиқ этишди. Бундай қурилмалар асосан ёғ-мой ва пахтани қайта ишлаш саноати корхоналарида зарур шарт-шароитларни яратиш, жумладан ишчилар саломатлигини муҳофаза қилишда бениҳоят зарур. Ушбу соҳадаги фаолияти учун Зокиржон Салимов ўтган йили Экология ва ҳаёт хавфсизлиги фанлари халқаро академиясига академикликка сайланди.

Институт жамоаси томонидан самарали йўлга қўйилган яна бир технология чигитдан ёғ олиш қурилмасидир. Маълумки, бугунги кунда бизда ёғ олиш технологияси жаҳон талаблари даражасида эмас. Чигитга махсус ишлов берилиб, сўнг ёғ олингач, ундан қолган чиқит чорвага ем сифатида берилади. Лекин ана шу чиқитда маълум миқдорда ёғ олинмай қолиб кетади. Янги технология қурилма эса чигитдан имкон қадар кўпроқ ёғ олишга мўлжалланган. Ана шу соҳадаги илмий изланишлар Зокиржон Салимовдек ўзбек кимёгарини жаҳонга танитди. Унинг илмий фаолияти Америка Қўшма Штатларининг Шимолий Каролина штатидаги Америка биография институти томонидан чоп этиладиган «Машҳур кишилар халқаро китоби»нинг тез кунларда нашрдан чиқадиган 4-томига ҳам киритилди.

Зокиржон Салимов бугунги кунда республикамиз иқтисодий тараққиётини кўзловчи изланишлар устида иш олиб бормоқда. Шулардан бири маҳаллий хом ашёдан маҳсулот ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш бўлиб, бунинг натижаси мазкур маҳсулот таннархининг пасайишига олиб келади. Республикамиз эҳтиёжи бўлган яна бир масала — энергетика мустақиллиги йўлида нефтни қайта ишлашни янада тараққий эттириш учун ҳам Кимё институти айтарли ютуқларга эришмоқда. Бу борада Мингбулоқ нефти жуда катта самара бериши мумкин, зеро бу нефть ўз таркибида парафиннинг кўплиги билан ажралиб туради. Булардан ташқари иссиқ иқлимли юртимиз аҳолисини ичимлик суви билан таъминлаш учун сувни тозалаш технологик қурилмасини яратишга жиддий эътибор қаратилган институт жамоаси кўзга кўринарли натижаларга эришаётир. Яқинда академик Зокиржон Салимов яна бир хушхабар олди: унга жаҳонга машҳур Нью-Йорк академиясининг академиклигига сайланганини маълум қилишди. Ўзбек олимининг тадқиқотлари жаҳонда тан олинаётгани юртимиз фанининг нуфузидан далолат бериб турибди.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

Маданият янгиликлари

САРА АСАРЛАР

Маданият ишлари вазирлиги ташаббуси билан ўтказилган республика театрларининг «Болаларга аталган спектакллар» кўрик-танлови ниҳоясига етди. Нуфузли ҳакамлар ҳайъати ўн кун давомида мамлакатимиз театрлари томонидан тақдим этилган кўплаб спектаклларни кўриб чиқиб, энг сара асарларни аниқладилар. Танлов давомида тақдим этилган спектаклларда бугунги дориломон кунлар шукуҳи акс эттирилган қувноқ саҳна асарлари, тарихимиз, ота-боболаримизнинг қаҳрамонликлари саҳнада гавдалантирилган. Тўмарис, Широқ, Амир Темур ва бошқа аждодларимизнинг ватанга муҳаббат, юртни авайлаб асраш каби инсоний улуғворлиги акс этган воқеаларга бой спектакллар, дўстлик, бир-бирларига бўлган муҳаббат, ота-онага, катталарга ҳурмат, ўзбекона урф-одатлар ва одоб-ахлоқ тараннум этилган саҳна томошалари тақдим этилди. Танлов давомида ҳакамлар ҳайъати билан биргаликда мазкур асарларни жажжи театр шинавандалари ҳам томоша қилдилар. Уларнинг ҳис-ҳаяжонлари, қаҳрамонларнинг хатти-ҳаракатларига бўлган қизиқиш, уларнинг ижролари орқали асар воқеаларига киришиб кетган ёш томошабинларнинг эътибори ҳақиқий баҳони берди, десак муболаға бўлмайди. Ҳамид Олимжон номидаги Самарқанд вилоят театрининг ҳинд халқ эртаклари асосида саҳнага олиб чиқилган, беқиёс ва бетакрор эртакнамо юртга олиб киргандай таассурот уйғотган «Чандунинг саргузаштлари» деб номланган спектакль биринчи ўринга лойиқ деб топилди.

Каттақўрғон давлат театрининг Ғафур Ғулом асари асосида ўзига хос талқинда саҳнага олиб чиқилган «Шум бола» спектакли ҳам аввал қўйилган спектакллардан тубдан фарқ қилиши, унда акс эттирилган воқеаларнинг ишонарли ва томошабинга беғубор кулги уйғота олиши билан ҳам ажралиб турганлиги асарнинг иккинчи ўринни олишига сабаб бўлди. Иккинчи ўрин Тошкент оперетта театри ижодий жамоаси томонидан саҳнага олиб чиқилган ўзбек халқ эртаклари асосидаги, мусиқа ва қўшиқларга бой «Ҳасан хасис» спектаклига ҳам берилди. Учинчи ўринни эса Сурхондарё вилоят театрининг «Ҳумо» спектакли олишга муваффақ бўлди. Мазкур асарда ҳумо қуши тимсолида эзгуликнинг ғалабаси тараннум этилади.

Шунингдек болаларга аталган спектаклларда энг яхши образ яратган бир неча актёр ва актрисалар ҳам Маданият ишлари вазирлиги ва ҳомий ташкилотлар тақдим этган пул мукофотларини олишга муваффақ бўлдилар. Ғолиб спектакллар шу кунларда болаларнинг дам олиш оромгоҳларида намойиш этилмоқда.

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ.

Мактаб ўқувчиларининг ёзги таътил кунларида турли хил тўгараклар жадал ишлаб турибди. Ана шундай масканлардан бири Сергели туманидаги мактаблардан бирида фаолият олиб бораётган рақс тўгарагидир.

СУРАТДА: тўгарак раҳбари Раҳима Юсупова машғулот пайтида.

Равиль Альбеков олган сурат.

Ўтмиш қадриятларига нисбатан қизиқиш кучайиб бораётган ҳозирги вақтда кишиларимизнинг тарихий манбаларда яширинган айрим қизиқарли маълумотларга эга бўлиш истаклари ҳам тобора ортмоқда. Ана шундай бой манбалардан бири қадимий амал ва мансабларга доир атамалардир.

Ўтмишдан садо

ҚАДИМДА МАНСАБЛАР ҚАНДАЙ НОМЛАНГАН?

Тарих тупроғига жуда чуқур илдиз отган ва ғоят қизиқарли эволюцияга эга бўлган амал-мансаб атамалари талайгина. Шулардан бири «қайсар» сўзидир. Маълумки, Рим императорларини Марказий Осиёда «Рум қайсари» деб атаганлар. Ҳозирда ҳам бадиий адабиётда бу ибора кенг қўлланилади. Туркий халқлар ҳукмдорларини қайсар деб аташларининг сабаби қуйидагича: машҳур тарихий шахс—император Гай Юлий Цезарнинг номи эрамиздан олдинги даврда кишилар учун подшоҳликка муносиб ягона зотнинг исми бўлиб қолган эди. Шунинг учун ҳам римликлар император сўзи ўрнига кайзер — Гай Юлий Цезар сўзларининг қисқарган бирикмасини ишлатганлар ва кейинги иператорларни ҳам шундай атаганлар. Туркий элларга тарқалган бу атама қайсар шаклида талаффуз қилинган. Кейинчалик ўзбеклар бу сўзнинг асл туркийча маъноси (қайсар — «ўжар, бўйсунмас» маъносини билдиради) подшоҳларга хос хусусият эканлигидан келиб чиқиб, Рим ҳукмдорлари шундай аталганлар, деб ҳисоблашган. Аслида эса бу сўз лотинча иборанинг туркий талқини маҳсули холос.

Худди шу каби, туркий халқларнинг амал-мансабга оид атамалари ҳам келиб чиқиши ва маънолари билан ажралиб туради. Бундай атамаларни туркий ҳукмдорлар, уларнинг оила аъзолари ва сарой аҳлига кўра бир неча турга бўлиш мумкин. Марказий Осиё амалдорлари табақасини учга бўлиб ўрганадиган бўлсак (олий табақа, юқори табақа ва ўрта табақа), олий табақадаги мансабдорларга, албатта ҳукмдорлар ва уларнинг оила аъзолари киритилган. Мовароуннаҳр, Хуросон, Хоразм, Хева хонлиги, Бухоро амирлигида олий мансаб эгаларини подшоҳ, шоҳ, шаҳаншоҳ, амир, амирул умаро, султон, хон, ҳоқон, волий, халифа деб атаганлар. Ўрта асрларда фақат Чингизхон авлодидан бўлган подшоҳларгина хон атамаси билан номланган бўлсалар, XIX асрга келиб у ҳар битта туркий ҳукмдорга нисбатан қўлланиладиган бўлди. Ҳоқон номи мўғулчадан кириб келган бўлиб, қадимги туркий ҳукмдорларгина шу нисба билан, аниқроғи унинг мўғулча шакли — «қаған» номи билан аталганлар. Амир сўзи эса аслида вазир, яъни подшоҳнинг ўнг қўли маъносини беради. Лекин темурийлар даврига келиб, улуғ соҳибқирон Темур камтарлик юзасидан ўзини хон эмас, амир номи билан атаганидан сўнг, барча туркий подшоҳлар учун бу нисба расм бўлиб кетган.

Подшоҳнинг турмуш ўртоғи хоним, ойим, бегим, султоним, пошша бегим деб аталган. Агар подшоҳнинг ҳарамида бир неча аёл бўлса, энг катта рафиқани султон хоним, Хоним ойим, оғача бегим, катта хоним деб чақирганлар. Ҳукмдорнинг фарзандлари ҳам ўзига хос номларга эга бўлганлар. Ўғил фарзандлар шаҳзода, амирзода, мирза, валиаҳд деб, қиз фарзандлар хонзода, бегойим, ойим, хоним деб аталганлар. Подшоҳнинг волидасини эса ҳазрат бегим, ҳазрат ойим, хоним ҳазрат деб атаганлар.

Юқори мансаб эгалари вазир, вазири аъзам, вазири кабир, вазири калон, амир, амири лашкар, меҳтар, девонбеги, қушбеги, иноқ, олталиқ, нақиб, мингбоши, додхоҳ, бек, бий, бийоқо, беклар беги номлари билан аталганлар. Бундай мансаб эгалари подшоҳ ҳузуридаги энг обрўли ва энг ишончли кишилар бўлиб, маросим ва қабул пайтларида тахтнинг икки томонидан жой олганлар. Улардан икки киши: вазир билан қушбеги подшоҳнинг икки ёнида тик турган. Қолганлар эса мансабига кўра тахтнинг икки томонига солинган узун кўрпачаларда ёнма-ён ўтирганлар. Подшоҳнинг ўнг томонига амири лашкар, мингбоши, девонбеги каби амалдорлар, чап томонига эса шайхулислом, қози, раъис каби шариат пешволари жойлашганлар.

Ўрта табақа мансабдорларини бир неча турга бўлиш мумкин. Ўз вазифалари ва мажбуриятларига кўра маъмурий, хўжалик, идора, молия, ташқи ишлар, ички ишлар, маиший хизмат мансабдорлари мавжуд бўлган ва уларнинг ҳар бири алоҳида атамалар билан номланган. Бундай мансабдорларга қуйидагилар кирган: ўнбеги, элликбоши, юзбоши, понсад, понсадбоши, саркор, амлакдор, амин, оқсоқол, катавул, калонтар, ҳоким, оғалиқ, катхудо, девонбеги, мунши, мирзо, мирзобоши, дабир, муҳрдор, парвоначи, хазиначи, закотгир, музаккий, мушриф, миршаб, қўрбоши, ясовул, ясовулбоши, маҳрам, маҳрамбоши, эшикоғаси, доруға, кутвол, қоровул, қоровулбеги, жарчи, жарчибеги, тунқотар, тавочи, тавочибоши, элчи, расул, қосид, отчопар, шиғовул, ғажарчи, уйдачи, тўқсоба, китобдор, офтобачи, дастурхончи, бўхчадор, бўхчабардор, табақчи, ошмеҳтар, шотир ва ҳоказо.

Ўнбеги, элликбоши, юзбоши мансабидаги кишилар маълум маҳалла ва қишлоқлардаги маъмурий ва солиқ ишлари билан шуғулланувчи амалдорлар бўлиб, баъзи жиҳатларига кўра ҳозирги маҳалла оқсоқоллари вазифасини бажарганлар. Понсадбоши атамаси тожикча ўзакдан ясалган бўлиб, панж сад — «беш юз» маъносини ифодалайди. Бундай мансаб эгаси юзбошидан юқори ва мингбошидан қуйи вазифасида бўлган. Катхудо атамаси эса қадимги эронча кад — «уй» ва худо — «бошлиқ» маъноларини билдиради. Энг қадимги даврларда қабила бошлиғини кадхудо деб аташган. XV—XIX асрларда эса бу ном оқсоқол маъносида қўлланилган.

Девонбеги, мирзо, муниши каби мансаб атамалари идораларда хизмат қилувчи аҳли қаламга нисбатан қўлланилган. Сарой девонида хизмат қилувчилар икки тоифага бўлинган: катта амалдорлар ва кичик амалдор ёки ходимлар, катта амалдорларга мирзо ва мирзобошилар кирган, кичик амалдорлар — ходимлар эса мунши, дабир, котиб деб номланган. Девон хизматчилари устидан девонбеги мансабидаги киши бошчилик қилган. Бундан ташқари девонда давлат молиявий ишлари ҳужжатларини назорат қилувчи муҳрдор ҳамда шоҳ фармонларига масъул парвоначи вазифалари ҳам бўлган.

Ички ишларга оид атамалар орасида ҳам эътиборга молик тарихий номлар кўп. Манбалардаги маълумотларга кўра Марказий Осиёда ўтмишда қўрбоши мансаби ҳозирги шаҳар милиция бошлиғи вазифасига тўғри келган. У қирқ тўрт нафар миршабга раҳбарлик қилган. Миршаб сўзи форсча мир —«эга» ва шаб — «тун» маъноларини англатади. Миршаб осойишталикни таъминлаган. Ясовул атамаси мўғулча «яса» — «қонун», «буйруқ» маъноларини билдириб, дастлаб хон буйруқларининг бажарилишини назорат қилувчи киши номини ифода этган. Кейинчалик сарой соқчиси, шоҳнинг шахсий қоровули ясовул дейилган. Бир неча ясовулга ясовулбоши раҳбарлик қилган.

Эшикоғасининг вазифаси сарой дарбозасини назорат қилиб туришдан иборат бўлган. Доруға сўзи мўғулча «ҳоким» бўлиб, вилоят ёки шаҳар ҳокими маъноларини ифода этган. Кутвол атамаси эса ҳиндча «кут» (қалъа) ва арабча «волий» (бошлиқ) сўзларидан ҳосил қилинган ҳамда қўрғон соқчиси маъносини англатган. Тунқотар эса тун қоровул вазифасини бажарган. Сарой ёки шаҳар қоровулларининг бошлиғи қоровулбеги деб аталган.

Маиший ҳаётга, саройдаги хўжалик ишларига оид мансаб ва амал атамаларидан бўхчадор ва бўхчабардор сўзлари подшоҳ оиласига қарашли кийим-кечакларни сақловчи ҳамда сафар чоғида уларни олиб юрувчи мансабдор номини англатган. Дастурхончининг вазифаси подшоҳ ва сарой амалдорларининг зиёфатларига бошчилик қилишдан иборат бўлган. Зиёфатларда овқатлар устидан назорат қилиб, уларнинг сифатига жавоб берадиган киши тўқсоба деб номланган. Табақчи атамаси билан саройда ёзиладиган дастурхонга таом тортувчи ходим аталган. Ошмеҳтар вазифасидаги киши эса подшоҳ ошпазларининг бошлиғи бўлган. Офтобачи подшоҳ ва унинг яқинларига ювиниш учун сув ҳозирлайдиган хос ходимлардан ҳисобланган. Уйдачи вазифасидаги ходим эса подшоҳ оиласининг уй юмушларини бажарган.

Шу ва шунга ўхшаш амал-мансаб уларнинг ўрта асрлар ёзма адабиётида, қадимги битиклар ва тарихий асарларда кенг қўлланилиши ўтмишда туркий давлатларда давлат қонунлари, маъмурий бошқарув аниқ ва қатъий тартибда бўлганлигини, давлат бошқаруви мукаммал фаолият кўрсатганлигини исботлайди. Бу нарса буюк ота-боболаримизнинг давлат идораси, сиёсатдонлик ва раҳбарлик санъатлари бобида улкан имкониятларга эга бўлганликларини янада яққолроқ кўрсатади.

Хайрулло НУРИДДИНОВ.

Ўтаётган ҳар бир кунимиз турли воқеалар, янгиланиш йўлидаги изланишлар, имкониятларга бойлиги билан талаб, масъулият, эътиборни кучайтирмоқда. Ҳар соҳада бир янгилик, туб бурилишлар, янги йўл сари яна бир қадам ташлаш билан илгари силжимоқда. Республика раҳбарияти томонидан етарлича имконият, ижод, эркин меҳнат фаолияти учун қатор фармон, қарорлар қабул қилинмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг кино, телевидение ва радиоэшиттириш ҳақидаги кейинги Фармонлари бу соҳа ходимлари, мухлислари, мутахассислар томонидан мамнуният билан кутиб олинди. Улардан кўзланган энг асосий мақсад, фикримизча ўзбекнинг киноси, телевизион кўрсатувлари, радиоэшиттиришлари халқимиз хонадонларига кириб борсин, жаҳон миқёсида танилсин.

Президентимизнинг «Ўзбекистоннинг ижтимоий тараққиётида телевидение ва радионинг ролини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонидан келиб чиқадиган вазифалар нималардан иборат? Ишни нимадан бошлаш керак? Тошкент Давлат университетининг журналистика факультети кино, телевидение ва радиоэшиттириш кафедраси ташаббуси билан ташкил қилинган давра суҳбати юқоридаги мунозарага чорловчи саволлар билан бошланди.

Фармон ва ижро

ЗАМОНГА ҲАМНАФАС БЎЛСИН

Ҳамидулла Акбаров, кино, телевидение ва радиоэшиттириш кафедраси мудири, профессор.

— Президентимизнинг навбатдаги аҳамиятга молик Фармонлари чиқди. Бугунги суҳбатимиз шу Фармон, у асосида белгиланадиган вазифалар хусусида бўлади. Бу Фармон қабул қилинганлигининг ўзи телевидение ва радионинг халқимиз ҳаётида қанчалик ўрин тутганлигини кўрсатади. Кўҳна санъатлар асрлар давомида босиб ўтган масофани телевидение космик тезликда забт этмоқда. У бугун кинонинг, театрнинг вазифаларини бажармоқда. Бу вазифаларни телевидение мукаммал эгаллаши учун Фармонда бирма-бир кўрсатилган талабларга жавоб бериши керак. Телеижодкор аудиторияни қониқтирадиган даражада етарли илм олиш, мавзу моҳиятини белгилаш, масъулиятини ҳис қилишидан тортиб, теледастур, техник жиҳатлар мукаммаллигини таъминлаш, телевидение назарияси ва амалиётини омухта ҳолда рўёбга чиқариши керак.

Фармоннинг бир бандида шундай жумла бор. «...Шафқатсизликни тарғиб қиладиган, инсон қадр-қимматини таҳқирлайдиган... материаллардан фойдаланишга йўл қўймаслик», керак дейилган. Масалан, «Қуёши ботмайдиган юрт» бадиий видеофильмида бир қизнинг фожиаси, поймол этилган туйғулари, йигитнинг шафқатсизлиги охир-оқибат қизнинг умрига зомин бўлиши ҳикоя қилинади. Аслида фильм мақсади томошабинни бундай шафқатсизликларга қарши оёққа турғазиш.

Бу муҳим ҳужжатдаги энг асосий масалалардан бири бевосита бизга таалуқли. Кадр тайёрлаш масаласи ҳақидаги фикрларга ҳам жиддий эътибор даркор.

Ирода Исмоилова, кино, телевидение ва радиоэшиттириш кафедраси ўқитувчиси:

— Журналистика факультети ҳаётидаги жўшқинлик, фаоллик, талабчанликнинг кучайганлигини барча сезиб турибди. Ҳам назария, ҳам амалиётдан бохабарлигим боис бир нарсани эътироф этмоқчиман: энг асосий олдимиздаги вазифа ижодкорлар билан илм базаси ўртасидаги алоқани мустаҳкамлаш керак. Ўша телевидение, радио учун кадрлар шу ерда тайёрланади. Бугунги талабага қўйилаётган талаб амалиётчига ҳам қўйилиши, у етарли назария билан таъминланиб туриши керак. Радио қошидаги журналистларнинг малака ошириш институти билан факультетимиз алоқа боғлаб, ҳамкорлик қилса, мақсадга мувофиқ бўлади.

Абдуқаюм Абдураҳмонов, шу кафедра ўқитувчиси:

— Кадр тайёрлаш уларнинг савиясини ошириш борасидаги таклифлардан кейин факультетнинг, айнан кафедраларнинг ўқув филиалини телевидение қошида ташкил этиш керак, деган хулосага келдим.

Давлатбек Турдалиев, Ўзбекистон Телерадиокомпанияси спорт ва ёшлик дирекцияси директори:

— Биз амалиётчилар факультетига ҳамкорлик учун етук билимли кадрлар билан ишлаш мақсадида келдик. Телеижодкорнинг олдида турган талаблар жуда кўп. У бугун кириб борадиган хонадонига кечагидан 10 чандон ортиқ тайёргарлик билан кирмаса, томошабин уни қабул қилмайди. Кўпгина бошловчиларимизда техникага кўникма, нутқ маданияти йўқлиги, адабий тил нормаларига риоя қилмаслик, хорижий тилларни пухта билмаслик ҳоллари учраб турибди. Етарли билимга эга бўлмаган ижодий ходим камера чироқлар ёғдуси салобатида барибир довдирайди, гапининг моҳиятига етмайди.

Тоҳир Пидаев, «Журналистика тарихи» кафедраси мудири, доцент.

— Даврадагиларнинг билдираётган фикрлари ўзбек телевидениеси, радиоси ҳақида бўляпти. Хориж экранининг бизга сунъий кириб келмаслиги, тақлиддан қочишнинг бирдан-бир йўли ўзлигимизни унутмаган ҳолда миллийликка йўғрилган телевидение, радио ташкил қилиш керак. Белгиланган вазифалар, режалар кўп.

Омонулла Мадаев, журналистика факультети декани, доцент.

— Телевидение фаолияти йўналишининг асоси халқ онгида конституциявий меъёрлар ва қонунчиликни чуқур тушунтиришдан иборат бўлиши керак. Харидор сотиб олган, лекин талабга жавоб бера олмайдиган маҳсулоти учун масъул фирмадан ҳаққини кетказган вақти, соғлиғи, руҳий азобланганлиги учун ўз ҳақини талаб этиши учун қонунни, ҳуқуқларни билиши керак. Бу оммавий ахборот воситалари бевосита вазифаларидан биридир. Адабий тил меъёри муаммоси устида ҳам жиддий ўйлаш даркор.

Суҳбатни Хуршид ИБРОҲИМОВ,
Малоҳат СОБИРОВАлар
ёзиб олишди.

— Зокиржон, оҳ болам-а...

Йигитнинг кўзлари ярақ этиб очилдию, қўлидаги ярқираб, қон чакиллаб турган пичоқ кафелли полга тушди. Хира тортган фикри, уйқудан босинқираб туриб, гарангсираганча атрофга аланг-жаланг қилгандек равшан торта бошлади.

Турмуш чорраҳаларида

НОМАРД

Миясида нимагаям кирдим деган ўй чарх урар, жон талвасасида ётган аёлга дам ёрдам бериш, дам фурсат ғанимат, қочиш керак деган хаёлга оёқлари эш бўлишига ошиқарди. Энди нима бўлади? Нима қилиб қўйдим? Қочиш керак! Оёқлари ўзига бўйсунар-бўйсунмас тезроқ ҳаракат қилиб хазиналарга лиммо-лим кошона бўлиб кўринган мўъжаз кулбани тарк этишга ошиқар, хаёли эса қадамлариданда тез ортга қайтиб, хотирани уйғотди.

Зокирнинг янги улфатлари билан танишганига ҳали кўп ҳам бўлгани йўқ эди. Окахонлари унда анча оғир-босиқ, кўпни кўрган кишиларга ўхшаб илиқ таассурот қолдирди. Улар аввал Зокирни эркатой, пўк болаликда айблашди. Кимлардир «пишириб» олиш мумкинлигини айтиб ўтишни ҳам унутмади. Хуллас пули яхшининг ўзи ҳам яхши бўлиб, унга ишона бошладилар.

Навбатдаги рўйхатга Қосим ака тушди. Ҳовли, ҳовлимисан ҳовли, данғиллама, 8 хонали, хорижий жиҳозлар билан безатилган уй. Ҳаммаёқ Хадича опанинг тадбиркор бекаликлариданми файзли, саранжом-саришта. Қосим ака гўшт комбинатининг раҳбари. Хадича опа эса минг-минглаб гўдакларнинг дояси. Ўзлари доялик қилган барча гўдакларни танийдилар... Гўёки ҳамма нарса етарли, лекин бир кам дунё экан. Хадича опа Қосим аканинг қўшни тумандан ўн йиллар аввал бир жувонга уйланганлиги, уч фарзанди борлигини билади. Тўнғич фарзандни деярли Хадича опанинг ўзи тарбиялади...

Қосим ака исмини эшитган Зокир бир сакраб тушди. «Қўрқдингми, йигит!?» — таънали кесатиқдан кейин, «Битта маҳалладан бўлсак» дея олди.

— Биз ҳеч кимга ёмонликни раво кўрмаймиз. Фақат пул ва тилла асбоблар керак, шу холос. Кўча деворига чиқиб олсанг бас, ёнида олма дарахти бор. Ҳовлига шу дарахтдан тушасан. Икром ҳам сен билан бўлади. Керакли буюмларни оласану секин орқага қайтасанлар. Бор-йўқ иш шу. Қани олдик, омадларингни берсин. Ма, торт!.. Энди ишга киришинглар. Зокир, далда бўлади, мана буни ол.

Тўлин ойнинг шуъласини чўрт кесиб, олмос сопли совуқ пичоқ ярақлаб кетди...

«Чой қўйиб юборай, бугун ишга эрта кетмоқчи эдилар», деган хаёл билан Хадича опа ошхонага чиқди. Газни ёқиб чойгумни оловга қўйди. Шу тоб қулоғига қадам шарпалари эшитилгандек бўлиб, юраги шиғ этиб кетди. Кимдир яқинлашаяпти, ортга қаради. Нотаниш, юзига қора ниқоб тутган киши унинг рўпарасида тошдек қотиб турарди. «Нима қилай? Қочайми? Ҳозир бақиради. Кейин мени тутиб олишади. Ўлдирамanми? Йўқ! Ҳа! Йўқ, фақат пичоқ тиқаману қочаман». Оний лаҳзаларда пичоқ нишонга теккан эди. Ниқобга, кўзига сачраган иссиқ қондан сесканган қотил фақат бир сўзни «Ўлдириб қўйдим, ўлдириб қўйдим», дея такрорлаб ҳовлида гир айлана бошлади. Шерикларидан эса нишон ҳам йўқ. Бир пайт орқа томондан пешонаси аралаш кўзига кетмоннинг зарби келиб тушди. Қон аралаш кўзи очилмаган йигитнинг корачиқлари оқиб тушди...

Орадан икки ой ўтмай Қосим аканинг уйидан болаларнинг қийқириғи эшитила бошлади. Шинам уйлар болалари билан бозорга айланди, лекин нима учундир ҳовлидаги файз, фаришта йўқ, данғиллама уй ҳам нураб бораётган кулба мисол ғариб эди. Анча вақтгача эса «Номардга Хадича опа доялик қилган экан» деган гаплар қулоқдан-қулоққа чалиниб юрди.

Маҳлиё МИРСОАТОВА.

Она табиат қўйнида.

Ғазалхонлик

ГУЛ

Гулзор сайрига бориб, терган чоғим даста гул,
Ҳар ён атрин таратиб, товланар ораста гул.

Оқ гулни бўйин олсанг, пушти гул жилва айлар,
Лола ранг либос кийган, қизили шикаста гул.

Саҳарлар бўлиб шайдо, булбул сайраса хушхон,
Гулғунча лаби хандон очилади аста гул,

Қизлар мисол иболи, кўнгил мисоли нозик,
Дилни дилга айлагай ҳамиша вобаста гул.

Замин бағрида яшнаб, илҳомланиб сабода,
Бири-биридан гўзал очилар навраста гул.

Хушбўй уфор таратиб, кўнгилларни яйратиб,
Камалакдек ранглари, товланар атласда гул.

Нозик гулбарглар асли нозанинга қиёсдир,
Маҳбубани маҳлиё этади бир даста гул.

БУ КУН ҲУКМИНГДА ОЛАМ

Бу кун ҳукмингда олам, дунёни нурафшон қил,
Боғларни буркаб чаман, чўлларни гулистон қил.
Тоғ бошида оқ дурра, мағрур турар виқорли
Чаманзор эт бағрини, қир-адирни бўстон қил.
Шабнамда ювиб юзни қуёшни кутар майса,
Интиқ чечакларингга кел, меҳринг намоён қил.
Сарин сабо эркалар атир сочиб боғларни
Шабода, қанотингда гул атрини ларзон қил.
Сармастдир бу кун олам, фусункор соқий билан
Лоладан қадаҳ айлаб, оби-ҳаёт эҳсон қил.
Фараҳли, ҳаётбахшдир ҳар сония, ҳар лаҳза,
Ҳусну латофатингга Маҳбубани ҳайрон қил.

Маҳбуба РАҲИМЖОНОВА.

Мусобақалар, совринлар, ўринлар

МЕРГАНЛИК

Мюнхен (Германия)да жаҳон кубогининг навбатдаги босқичига якун ясалди. Унда 73 мамлакат вакиллари, асосан олимпиячилар қатнашди. Атланта Олимпиадаси дастурига киритилган 3 та турда сайёрамиздаги энг кучли 95 нафар моҳир мерган билан бирга ҳамюртларимиз Шуҳрат Аҳмедов ҳамда Дилшод Мухторовлар ҳам иштирок этди.

Кичик калибрли (МП—6) тўппончадан 50 метрга отишда Д. Мухторов шахсий рекордини янгилади — 560 очко. Кучли саккиз финалчи орасига кириш учун Дилшодга атиги 3 очко етмади. Натижада у 12-ўринни эгаллади, Олимпия терма жамоамиз аъзоси Ш. Аҳмедов 554 очко жамғариб, 27-ўрин билан кифояланди. Барселона Олимпиадаси чемпиони Ванг Юфи (Хитой)га бу сафар ҳам муносиб рақиб топилмади. — 571.

МП-8 русумли тўппончадан 25 метрга ўқ узишда Ш. Аҳмедов йигирманчи (579 очко), Д. Мухторов эса ўттиз учинчи (570) бўлди. Бу борада германиялик Шуман Райф ғолиб чиқди — 595.

«Олимпийка» номини олган ҳаво тўппончаси (ПП—3,10 метр) дан нишонга олишда Ш. Аҳмедов учинчи ўринни эгаллаган Роберто Донна (585, Италия)дан 6 очко ортда қолди, холос. Лекин ҳамюртимиз 17-ўриндан жой олди. Мухторов 573 очко билан 41-ўринни банд этди. Ушбу турда болгариялик Т. Кинаков барчадан аниқ ҳаракат қилди — 589 очко.

КАРАТЭ

Истамбулда якунланган йирик халқаро турнир давомида Осиё ва Оврўпонинг энг кучли яккакурашчилари татамига чиқишди. Терма жамоамиз аъзоси Ботир Мардонов 80 килограмм вазн тоифасида «жанг»ларни кўтаринки руҳда ўтказиб, бронза медалини олишга муваффақ бўлди. Азамат Қаландаров эса оғир вазнда (80 килограммдан юқори) бешинчи ўрин билан қаноатланди.

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА

Осиёнинг «Гран При» туркумига кирувчи нуфузли халқаро турнирлардан бири Индонезия пойтахтида бўлиб ўтди. Жакарта шаҳрига 14 та тур бўйича сайёрамизнинг энг кучли енгил атлетикачилари, жумладан, Америка, Канада, Швеция, Германия каби мамлакатлардан жаҳон чемпиони ва рекордчилари таклиф этилганди. Турнирда икки олимпиячимиз — лаппак улоқтирувчи Р. Полторацкий ҳамда 100 метрга югуриш бўйича Ўзбекистон рекордчиси А. Кўчмуродов қатнашди. Роман Полторацкий (Тошкент) лаппакни 58,54 метрга улоқтириб, учинчи мукофотни қўлга киритди. Бу борада жаҳон чемпиони ва рекордчиси германиялик Ларс Ридел ғолиб чиқди — 65,94 метр. Швециялик Стефан Фергольм эса иккинчи натижа кўрсатди— 59,62. Янгиерлик Анвар Кўчмуродов 100 метрли пойгада маррага бешинчи бўлиб етиб келди — 10,8 сония. Жаҳон чемпиони ва рекордчиси Дэнис Митчел (АҚШ)дан ўзиб кетадиган чопқир бу сафар ҳам топилмади.

СТОЛ ТЕННИСИ

Чимкентда Марказий Осиё рейтинги бўйича юқори ўринларни эгаллаб турган «кичик ракетка» усталари иштирокидаги халқаро турнир поёнига етди. Ҳар бири 48 нафардан кучли спортчини жамлаган эркаклар ва аёллар гуруҳида ҳамюртларимиз зафар қучишди. Тошкентлик Александр Полигаев ҳамда Татьяна Матвеевалар шоҳсупанинг юқори поғонасига кўтарилишди. Аёллар гуруҳида қолган совринли ўринлар қозоғистонликларга насиб этган бўлса, эркаклар ўртасида Тожикистон вакилига иккинчи, Қозоғистон спортчисига эса учинчи мукофот топширилди.

САМБО

Жаҳон кубоги учун навбатдаги мусобақалар Россиянинг Котово шаҳрида бўлиб ўтди. Унда 22 мамлакат вакиллари иштирок этишди. Шахсий беллашувларда терма жамоамиз аъзолари биттадан олтин ва кумуш медални қўлга киритишди. Жамоалар мусобақасида эса ҳамюртларимиз учинчи соврин билан тақдирланишди.

90 килограммгача бўлган самбочилар ўртасида бухоролик Шуҳрат Жўраевга тенг келадиган полвон топилмади. У бешта учрашув ўтказиб, барчасида ишончли ғалабага эришди. Шуҳрат финалда Тожикистон чемпионини 6:0 ҳисобида «тор-мор» этиб, жаҳоннинг энг кучли самбочиси деб тан олинди. Самарқандлик Фарҳод Хўжамов (57 килограмм) ҳам олишувларни муваффақиятли ўтказди. Фарҳод ҳал қилувчи учрашувдагина россиялик Задорингa ташаббусни бериб қўйди ва кумуш медаль соҳиби бўлди.

Ўз вазн тоифаларида самарқандлик Шавкат Жўраев (52), Иброҳим Каримов (82), хоразмлик Тоҳир Бобожонов (62), Алишер Йўлдошев (68), бухоролик Акобир Қурбонов (74), Ботир Хўжаев (100), тошкентлик Муҳаммаддўст Тошев (100 килограммдан юқори) тўртинчи, бешинчи ўринлар билан кифояланишди. Жамоа бўлиб беллашишда юртдошларимиз дастлаб Қирғизистонни 7:2, сўнг Мўғулистонни 6:3 ҳисобида енгишди. Ярим финалда терма жамоамизнинг омади бироз юришмади. Муросасиз ўтган ушбу учрашувда Беларусь жамоаси кичик устунликка эришди — 5:4. Полвонларимиз учинчи ўрин учун Қозоғистон жамоасига қарши гиламга тушиб, 5:4 ҳисобида ғалаба қозонишди. Россия терма жамоаси беларусликларни енгди.

Беҳзод ТЕШАБОЕВ.

Марказий ҳарбий спорт клуби чарм тўп усталари мана бир неча йилдирки, ўзбек футболининг пешқадамлари сафида боришмоқда. Сермаҳсул, чиройли ўйин эса ишқибозларни ўйингоҳга оҳанрабодек тортади.

СУРАТДА: ишқибозларнинг шодон қўллаб-қувватлашлари остида ҳужумда яна МҲСК жамоаси.

Рустам Шарипов олган сурат.

Олимпиадачиларимизни таништирамиз

ЖАМОЛИДДИН ВЕЛОСИПЕДИНИ АТЛАНТАГА БУРАДИ

XXVI ёзги олимпия ўйинлари дастуридаги велопойга мусобақасида ушбу нуфузли анжуман тарихида биринчи марта профессионаллар ҳам иштирок этишади. Яқин йиллargача профессионал ва ҳаваскорлар орасида «сунъий чегара» бўлиб, улар энг нуфузли мусобақаларда, шу жумладан Олимпиадада ўзаро баҳслаша олмас эдилар. Ҳозирги пайтда уларнинг мусобақа қоидалари ва тартибида деярли фарқ қолмади, ҳисоб. Шу боисдан ҳам Халқаро Олимпия Қўмитаси навбатдаги ўйинларда профессионал велоспортчиларнинг қатнашишига рухсат берди.

Таниқли профессионал спортчи, кўплаб халқаро велопойгалар ғолиби бўлган ҳамюртимиз Жамолиддин Абдужабборов Атланта Олимпиадасига ҳозирлик кўрмоқда.32 ёшли Жамолиддин мамлакатимиз олимпия терма жамоаси таркибидаги профессионал спортчидир.

Жамолиддин Абдужабборов айни пайтда Италиянинг «Новелл» профессионал клубида шартнома асосида шуғулланаяпти. Бунгача у дастлаб шу мамлакатнинг «Лонпре Ролти», кейин эса «Каррера» клуби шарафини муносиб ҳимоя қилганди. Ўтган йили «Каррера» билан шартнома муддати тугагач, Жамолиддин «Новелл»чилар сафига қўшилди. Янги клубга келгач, юртдошимиз кетма-кет ишончли ғалабаларни қўлга киритаяпти. Унинг номи аллақачон жаҳоннинг энг кучли пойгачилари қаторида тилга олинади. У айниқса Оврўпода «Абду» номи билан машҳур бўлиб кетди.

1995 йили «Тур Медерани» (Францияда) иккинчи, «Тур провинция» (Испания) турнири босқичларида эса биринчи ва иккинчи ўринни эгаллади. Шу йил бошидан бери у яна 2 та турнирда зафар қучди. Италияда ўтган «Тур Терано Андриатико» ҳамда «Тур Сардиния» халқаро велопойгаси босқичларида маррага биринчи бўлиб етиб келди. Яқинда Греция йўллари бўйлаб ўтказилган кўпкунлик «Жиро» турнири якунларига кўра Жамолиддин Абдужабборов еттинчи ўринни банд этди. Июнь ойи охирларида бошланадиган жаҳоннинг энг нуфузли турнирларидан бири «Тур де Франс» велопойгаси олимпиячимиз учун Атланта Олимпиадаси олдидан сўнгги тайёргарлик босқичи бўлади.

Баҳром ТОҲИРОВ.

Табиатнинг қизиқ табиати

РАНГДОР КЎЛЛАР ВА КЎП ҚАВАТЛИ СУВЛАР

Кунлардан бир кун Емельян Пугачев ўз отини кўл сувида чўмилтириб чиққач унинг сағринларини силайди ва нам қўллари билан ўз мўйловини бураб қўяди. Шунда бирданига «Кўлнинг суви ширинку» дея ҳайратланади. Шундан сўнг Уралдаги — Челябинск вилоятида жойлашган бу кўл «Сладкий» номини олган экан. Лекин бу қанчалик ҳақиқат эканлиги шубҳалидир. Чунки кўлнинг номи одатдан ташқари бўлган кўл суви хоссасининг номида ўз аксини топиши камдан-кам учрайдиган ҳодиса. Лекин бу ердаги кўл суви ҳақиқатан ҳам одатдан ташқари эканлигига ҳеч шубҳа йўқ. Зеро унинг сувида совунсиз кир ювилса борми, ҳатто ёғ доғлари ҳам қолмай тоза бўлади. Текширишлар шуни кўрсатдики, Сладкий кўли сувида кўпдан-кўп сода эриган ҳолатда учрар экан. Бинобарин у сувга ширин таъм беради ва кирни яхши ювади.

Табиатда «қонли дарёлар» қатори турли рангларга бўялган сувли кўлларни ҳам учратиш мумкин. Табиатшунослар бундай кўлларни Швейцария, Франция, Голландия, Швеция давлатларида кўрганлар ва улар ҳақида ёзма маълумотлар ёзиб қолдирганлар. Улар Россияда ҳам кўплаб учраб туради. Шулардан бири — Олтойдаги Малиновое кўлидир. Бунинг ажойиб жозибали ранги унинг қирғоқларида ўсган яшил рангли қарағайлар билан рақобат қилаётгандай туюлади. Кўлнинг оч-қизил (малина) рангида кўриниши унинг суви тубида кўплаб шу рангдаги қисқичбақалар яшаши билан боғлиқ экан.

Маълум бўлишича баъзи Камчатка булоқлари яшил рангда экан. Бунинг асосий сабаби булоқ сувларида яшил рангга эга бўлган сув ўтлари яшашида. Курил оролларида сут рангли кўлларни ҳам учратиш мумкин. Бу ранг унинг сувида хлор ва олтингугурт кислоталарининг борлиги билан пайдо бўлади.

Индонезияда аллақачонлар сўнган вулқон оғзида учта кичик-кичик кўл бор бўлиб, бирининг сувида темир оксиди бўлганлиги учун оч қизил, иккинчиси — ҳаво ранг, учинчиси — сут рангида товланади. Бу кейинги иккисининг сувида турли миқдорда хлор ва олтингугурт кислоталари бор экан. Кавказда тоғлар билан ўралган Гокча номли кўл мавжуд. Унинг қирғоқларига яқин жойда сув сарғиш, узоқроғида — ҳаво ранг, ўртасида — тўққўк ранг товланади. Бу тоғ ўлкасидаги кўлда осмон, қирғоқ қоялари ва қорли чўққимлар ўз аксини топгани учун сув турли рангларга эга экан. Жанубий Американинг Титикака кўли денгиз сатҳидан 4000 метр баландликда — осмон тубидан жой топган. Бу кўл қуёш чиқа бошлагач кўзни қамаштирар даражада яшил-бинафша рангида товланиб, орасида рангсиз жойлари ҳам учрайди.

Табиатда ажиб ёввойи ҳолатлар ҳам кўзга ташланади. Шулардан бири сиёҳ билан тўлган кўлдир. Уни кўрмоқ истаганлар ва қоғозда ёзиб кўрмоқчи бўлганлар Жазоирга бориб Сиди-Бель қишлоғини излаб топишлари шарт. Бу сиёҳли сувнинг таркиби оддийгина: унга икки дарё қуйилади. Унинг бири темир тузларини оқизиб келса, иккинчиси тупроқнинг емирилиши натижасида унинг таркибидаги ўсимлик чиқиндиларидан ҳосил бўладиган гумин кислотасини олиб келади. Улар иккиси кўлда аралашиб, сиёҳ суюқлигини ҳосил қилади. Сув ҳавзалари нафақат ўзларининг турли ранглари билан, балки бошқача хоссалари билан ҳам инсонлар эътиборини жалб этадилар. Ява оролларида шундай бир кўл борки, у доимо пуфакчалар чиқариб туради. Кўлнинг сатҳидан кўтарилаётган газ ва буғлар диаметри 1,5 метр бўлган пуфакчаларни 1 метр баландликка ирғитади. Сўнгра улар баланд овоз билан портлайди.

Табиатда камчил учрайдиган ғаройиб кўллардан бири Тринидад оролидаги табиий асфальт кўлидир. Унинг устида юриш мумкин. Кўл сатҳида қазилган асфальтни олиб кетиш учун торгина темир йўл ҳам қурилган. Шунга қарамай у барибир кўл. Унинг келиб чиқиши мунозарали. Мутахассисларнинг фикрича кўл сўнган вулқон олдида пайдо бўлган. Ер ичкарисидан чиқаётган нефть вулқон кули билан аралашиб, асфальт ҳосил қилган ва қилмоқда. Худди шундай йўл билан Озарбайжондаги асфальт кўлини ҳам талқин этадилар. Бундай кўллар парранда ва даррандалар учун ўта хавфли. Унинг ялтираган сатҳига қўнган қушлар осмонга энди учиб кета олмайдилар. Кўл сатҳига кирган ёввойи ҳайвонлар ҳам орқага қайтиб кетолмай шу ернинг ўзида ўлиб кетадилар.

Ғаройиб кўллар баёнида яна бир табиат мўъжизаси — Ўлик кўл ҳақида маълумот бермай ўтолмаймиз. У Кольск қўлтиғига кираверишда жойлашган бўлиб, ажабланишга арзийдиган тузилишга эга. Чунки унинг 17 метр чуқурликка эга бўлган суви 5 қаватдан иборат. Кўл юзасидаги сув одатдагидек чучук. Лекин унинг остига туша бошласангиз ҳақиқий манзарага дуч келасиз. Олти метр чуқурликда чучук сув аввало салгина шўр бўлиб, аста-секин шўр денгиз сувига айланади. Яна ҳам чуқурлашсангиз кўл ўз номини оқламоқчи бўлгандек олтингугурт гази билан тўйинган ўлик суви бошланади. Сув тубида турли ўсимлик ва ҳайвон қолдиқларининг чиришидан пайдо бўлган қатлам мавжуд. Бинобарин, кўлнинг сув қаватларига қараб ундаги ҳайвонот ва ўсимликлар дунёси ҳам ўзгаради. Кўлнинг энг тубида бактериялар, унинг тепасида оддий денгиз шўр сувида яшовчи жонзотлар ҳаёт кечиради. Учинчи қаватда денгиз сув ўтлари, юлдузлар, треска балиғи яшайди. Тўртинчи қаватдан медузалар макон топган. Энг устки қаватида фақат чучук сув ҳайвонлари учрайди.

Бу ғаройиб кўл келиб чиқиши билан қизиққан олимларнинг таъкидлашича кўл жойлашган орол бошқа ороллар қатори қадимий геологик даврларда шўр сувли денгиз ости бўлган. Кейинги узоқ геологик жараёнлар натижасида денгиз ости кўтарилиб, «ўлик кўл» қадимий денгиз сувидан бир парча ўғирлаб кўтарилиб, ҳосил бўлган. Ҳозирда кўл денгиздан унча баланд бўлмаган қум билан ажралиб туради. Денгиз сувининг қирғоққа босиб келадиган тўлқинлари ёрдамида қум қавати остидан ўлим кўлга денгизнинг шўр суви кириб туради. Устки қатлам — чучук сув эса атрофёғин сочин ва қор-муз эришидан ҳосил бўлган. Бу кўл кейинги йиллар давомида қўриқхонага айлантирилган.

Мирмажид ЗОКИРОВ.
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган геолог.

Жонкуяр назоратчилар

ОЛИБ ҚОЧИШГА УЛГУРМАДИ

Бошлиқ даҳасидаги 9 қаватли бинонинг ёнида, «ВАЗ-2107» автомашинаси боғлаб қўйилган тойчоқдек гижинглаб турарди. Кўрганнинг ҳавасини келтирадиган машина эмасми, ўтган ҳам, кетган ҳам бир қараб ўтарди. Уни катта йўл ёқасида туну-кун турганини кўрган нияти бузуқ кишиларнинг бошидан не хаёллар ўтмади, дейсиз. Бу ҳол Трофим исмли шахснинг ҳам кўзини ўйнатиб, ўзига бутунлай ром этди. Фикру хаёли фақат шуни қўлга киритишда бўлди. Тунда паналаб келиб икки марта машинанинг эшигини очишга уриниб, текшириб кўрди. Уй эгалари буни сезишди. Машинада хабар берувчи махсус қурилма борлигидан кўнгиллари бироз таскин топди. «Ойнанинг шундоққина кўриниб турадиган жойида, пастимизда турган машинани ўғирлатиб қўймасмиз», деб бир-бирларини тинчлантиришди.

Трофимнинг тинчи йўқолди. Бутун ўю хаёли шу машинада бўлди. Уни олиб қочиш ва пуллашнинг минг бир режаларини тузди. Тараддудини кўра-кўра ниҳоят белгиланган куни соат тонгги 5 га яқин «ов»га чиқди.

У жиноятга қўл ураётганини билса-да, бироқ нафсини тиёлмай таваккал қилди. Тайёрланган махсус мослама билан автомашина эшигини амаллаб очди. Ўзи билан олиб келган калитларни ўриндиққа секин ўтирганча бир-бир қулфга тиқиб ўт олдиришга уринди. Натижа чиқмагач уриб қулфни синдирди.

Бу вақтда машинанинг хабар берувчи қўнғироғи ишлаб қолганди. У «ҳеч қиси йўқ, эгалари пастга тушгунча улгурмагач, энди орқага қайтиш йўқ», деганча жон талвасасида ҳаракатни давом эттирди. Машинани ўт олдирадиган симларини узди. Бир-бирига текизиб ўт олдиришга уринди. Шошганда аксига оларкан. Қўл титрагани учунми мотори ҳадеганда ишга тушавермади.

Уйқусираб, эсанкираб қолган автомашина эгалари ойнани очиб пастга эгилишди. Машинада кимдир борлигини билиб унга бақиришди, ёрдам сўраб атрофга аланглашди.

Шу вақт Тошкент шаҳар ИИБ ДАНБ 1-рота нозири милиция сержанти Р. Ортиқов эрта тонгда бўладиган хизматолди сафланишига бораётганди. Бақириқни эшитиб овоз келаётган томонга югурди. Воқеа жойига етганда вазиятни тушунди-да, тезда ишга киришди. Зудлик билан автомашина эшигини очиб ичидаги шахсни тортиб пастга туширди. Автомашина ўғриси жон-жаҳди билан Р. Ортиқовга ташланди. Унинг қўлидан қочишга зўр бериб уринди. Бироқ Р. Ортиқов ҳам бўш келмади. Ўртада олишув бошланди.

ДАНБ йўл-патруль хизмати рота катта нозири, милиция лейтенанти А. Отажонов машинасида хизматга кетаётганди. Шу атрофдан ўтаётиб ҳамкасбининг ким биландир олишаётганини кўрди. Тезда машинадан тушиб ёрдамга шошилди. Иккаласи бир пасда автомашина ўғрисини қўлга олишди. Машинага ўтказиб Яккасарой туман ИИББ га келтириб топширишди.

«ВАЗ—2107» автомашинаси эгаси — Абдусалом ака ДАН ходимларига раҳматини айтди. «Энди хатоимни тушундим. Аҳвол шу даражага боради деб ўйламагандим. Сал бўлмаса машинамдан ажраб қолардим. Уни қўриқланадиган машиналарни сақлаш жойига қўйишим керак экан», — деди афсус-надомат билан. Бироқ у масаланинг бошқа томонини унутди. Жиноятчи автомашинани олиб қочганда «сомонхонасига» етиб олиш учун уни катта тезликда бошқарарди. Қўлга тушишдан қўрқиб фикр-хаёли ҳам жойида бўлмасди. Қочиб қолишга уриниб йўлида учраган бир неча одамни бостириб кетиши эҳтимолдан ҳоли эмасди. Бунинг оқибатида кимлардир ҳалок бўлиши, кимлардир турли тан жароҳатлари олиб умрбод азобини чекиб ўтиши мумкин эди. Уларга қўшилиб барча яқинлари ҳам қаттиқ азият чекишарди.

Абдураҳим ХАЛИЛОВ,
Тошкент шаҳар ДАН бошқармаси нозири.

Ножўя иш — келтирар ташвиш

ЧЎНТАКДАГИ ДОЛЛАР

Шаҳримизнинг Т. Шевченко кўчасида жойлашган И. Коноваловнинг фирмасига бир кунда кимлар келиб, кимлар кетмайди дейсиз. «Одамнинг оласи ичида», деганларидек кўпинча кишининг қандай одам эканлигини дарров билиш осон эмас. Бироқ қўшма корхоналардан бирининг хўжайини бўлмиш И. Коновалов афтидан эҳтиёткорликни унутганга ўхшайди. У кўйлагининг чўнтагида 910 АҚШ долларини қолдириб бир зумга кўчага чиққанди. Бундай имкониятдан унумли фойдаланган Г. Нажаб долларни чўнтакка уриб, гўёки ҳеч нима бўлмагандек чиқиб кетади. Яхшиямки, И. Коновалов кўчадан келиб чўнтагини текшириб кўрди. Ўғри бирмунча вақт ички ишлар ходимларига тутқич бермай қочиб юрган бўлсада, барибир ашёвий далиллар билан қўлга олинди.

ҚОТИЛЛАР УШЛАНДИ

Мирзо Улуғбек тумани ИИБси ходимлари томонидан ўтказилган тезкор тадбирлар натижасида туманда содир этилган қотиллик тезда фош этилди. Тунги соат 2 ларда шаҳримиздаги қурилиш ташкилотларидан бирида муҳандис бўлиб ишлайдиган С. Н.нинг уйига икки киши ниқобда бостириб киришиб унинг аёли Ё. Р.нинг қўл-оёқларини боғлашиб эридан 1 миллион сўм пул талаб қилишди. Ёвуз ниятли кишиларнинг ноўрин талаблари ижобат бўлмагач хонадон соҳибига кетма-кет пичоқ уришади. Пичоқ жароҳати кучли бўлганидан хонадон соҳиби шу ернинг ўзидаёқ жон таслим қилди.

Қотиллар ҳеч қаерда ишламайдиган Т. Л. ва яшаш жойининг тайини бўлмаган П. Глар тезликда ушланди. Энди бу икковлон қилмишлари учун жавоб беришади.

ЖИНОЯТЧИ УЗОҚҚА КЕТОЛМАДИ

Буюк ипак йўли кўчасининг «ТТЗ» бекати»да ПАЗ-672 русумли автобус ҳайдовчиси йўловчи Ш. Жайроновни уриб кетди. Ҳайдовчи Т. Раҳим жабрланувчига ёрдам кўрсатиш ўрнига машина тезлигини янада ошириб жиноят изини йўқотиш мақсадида яширинади. Бироқ туман ИИБ Давлат автомобиль назорати ходимларининг қидирув ишлари натижасида Чирчиқ автомобиль техника комбинати ҳайдовчиси Т. Раҳим қўлга олинди.

Мирза АБДУЛЛАЕВ,
Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси матбуот хизмати нозири.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

7-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

қуйидаги аралаш касбларни эгаллаш учун
8-11-синф ҳажмида маълумотлиларни

ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

- контроль-ўлчов асбоблари ва автоматика чилангари-ёритиш ва ёритиш тармоқлари бўйича электр монтажчи;
- контроль-ўлчов асбоблари ва автоматика чилангари-киномеханик;
- ёритиш ва ёритиш тармоқлари бўйича электр монтажчи-қўлда ёйсимон пайвандлаш бўйича электр пайвандчи;
- ёритиш ва ёритиш тармоқлари бўйича электромонтажчи-авточилангар;
- авточилангар — қўлда ёйсимон пайвандлаш бўйича электр пайвандчи;
- ёритиш ва ёритиш тармоқлари ҳамда ускуналар бўйича электр монтажчи — маиший рўзғор машиналари ва асбобларини таъмирловчи электр чилангар.

8-9 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИЛАР УЧУН ЎҚИШ МУДДАТИ 2 ЙИЛ.

- радиотелемеханик (9-синфни тугатганлар унун ўқиш муддати 2 йил, 11-синфни битирганлар учун ўқиш муддати 6 ой).

ЎРТА МАЪЛУМОТ ОЛИШНИ ИСТАГАНЛАР БИЛИМ ЮРТИ ҚОШИДАГИ КЕЧКИ МАКТАБДА ТАЪЛИМ ОЛИШЛАРИ МУМКИН.

Машғулотлар соат 13.00 дан бошланади.

Билим юрти қошида радиотелеаппаратураларни таъмирловчи ва уларга хизмат кўрсатувчи механикларни тайёрловчи пуллик курслар мавжуд.

Ўқиш муддати 4 ой.
МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДА БОШЛАНАДИ.

Манзилимиз: 700022, Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Қушбеги кўчаси, 8-уй (Тошкент тўқимачилик комбинати қаршисида).

ТЕЛЕФОН: 53-31-21.

ЛОБАР ҚИЗЛАР!

АГАР СИЗ ТИКУВЧИЛИК КАСБИНИ ЭГАЛЛАМОҚЧИ БЎЛСАНГИЗ, ХОТИН-ҚИЗЛАР МОДАЛИ КИЙИМЛАРИНИ БИЧИШ ВА ТИКИШ, КИЙИМЛАРНИ ЛОЙИҲАЛАШТИРИШ, МОДЕЛЛАШТИРИШ, МАШИНАДА КАШТА ТИКИШ СИРЛАРИНИ ЭГАЛЛАМОҚЧИ БЎЛСАНГИЗ

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлигининг

РЕСПУБЛИКА ЎҚУВ-ИШЛАБ ЧИҚАРИШ МАРКАЗИГА

ЎҚИШГА КИРИНГ!

ЎҚИШГА 9 ВА 11-СИНФНИ ТУГАТГАН ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

9-синфни битирганлар 2 йил ўқийдилар.

Улар ҳар ойда 750 сўмдан 950 сўмгача стипендия оладилар.

11-синфни битирганлар эса 1 йил ўқийдилар ва ҳар ойда уларга 750 сўмдан 950 сўмгача стипендия берилади.

Ўқув ишлаб чиқариш марказини битирганлар эгаллаган касби бўйича малака разряди ва диплом оладилар.

Улар ширкатлар, ижара, хўжалик ҳисобидаги қўшма ва давлат корхоналарида ишлаш имкониятларига эга бўладилар.

Биздаги пуллик 7 ойлик курслар қуйидаги мутахассисларни тайёрлайди: конструктор-модельерлар, хотин-қизлар модали кийимларини тикувчи уста, машинада кашта тикиш асосларида тикувчи-модельер, ишбилармон.

ЎЗ ИМКОНИЯТЛАРИНГИЗНИ БОЙ БЕРМАНГ!

Кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим: ўқув ишлаб чиқариш маркази бош раҳбари номига ариза, туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома, турар жойидан маълумотнома, 6 дона фотосурат (3х4 см), танлаган касби бўйича шуғулланиши мумкинлиги ёзиб кўрсатилган тиббий маълумотнома (086/У).

ЎҚИШ 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, М. Мироқилов кўчаси, 68-уй (38, 58, 67, 3-автобуслар, 4, 7, 9, 24, 28-трамвайлар; 13, 16-троллейбусларнинг «Бобур боғи» бекати).
ТЕЛЕФОНЛАР: 55-78-28, 55-78-30, 55-78-32.

«Ўзбек давлат цирки»
Республика бирлашмаси

ТОШКЕНБОЙ ЭГАМБЕРДИЕВ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

Мактаб ўқувчиларининг ёзги таътил кунларида 15, 16, 22, 23, 29 июнь соат 12 ва 15.00 да

БОЛАЛАР, СИЗЛАР УЧУН!

«ЦИРК БОЛАЛАРГА»

РАНГ-БАРАНГ ТОМОШАЛАР

ДАСТУРДА ЦИРК САНЪАТИНИНГ БАРЧА ЖАНРЛАРИ НАМОЙИШ ҚИЛИНАДИ, ЎРГАТИЛГАН ҲАЙВОНЛАР ВА МАСХАРАБОЗЛАР ГУРУҲИ ҚАТНАШАДИ

Чипталар нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан сотилади.

Болалар муассасалари ва мактаблардан жамоа талабномаларга навбатдан ташқари хизмат кўрсатилади, уларга 25—50 фоиз имтиёз берилади.

Касса соат 10.00 дан 18.00 гача ишлайди.
МАЪЛУМОТЛАР ОЛИШ УЧУН ТЕЛЕФОНЛАР: 44-29-04, 44-35-91.

Ёзги ёнғин хавфи ортган даврда ёнғин хавфсизлиги чора-тадбирларини кучайтириш ҳақида пойтахтимизнинг барча корхона, ташкилот, муассасалар раҳбарларига ҳамда шаҳар аҳолисига

МУРОЖААТИ

1996 йилнинг 5 ойи ичида шаҳримизда 1013 ёнғин бўлиб, шундан 508 ёнғин қуриган ўт-ўланларни ва ахлатларни ёқишдан чиққан.

Ёнғинларнинг таҳлили шуни кўрсатадики, ёзги ёнғин хавфи ортган даврда ёнғинларнинг олдини олиш учун қўшимча чоралар кўриш лозим.

Шаҳримизнинг халқ хўжалиги жабҳалари раҳбарлари, фуқаролари жабҳалар ва турар уйлар ҳудудларини ёнувчан ахлатлардан, қуриган ўт-ўланлардан тозалаш чораларини зудлик билан кўришлари шарт.

Ёнғиндан сақланиш учун қуйидагиларни эслатиб ўтамиз:

— халқ хўжалиги жабҳалари ва турар жойлар ҳудудларида қуриган ўт-ўланлар, ахлатлар ёқишга йўл қўйилмасин;

— ҳудудлар бирламчи ўт ўчириш анжомлари билан таъминлансин;

— қуриган ўт-ўланлар ва ахлатлардан ёнғин чиққанда зудлик билан ўчиришга киришинг;

— халқ хўжалиги жабҳалари ва турар жойлар ҳудудларига ўтиш йўллари тўсиб қўйилмаган бўлиши лозим;

— кўнгилли ўт ўчирувчилар жамияти аъзоларини жалб қилган ҳолда, ёнғинга қарши кундалик қоидаларга доимо риоя қилиш қатъий назорат қилинсин;

— агарда уйда ёш болалар қолса, ҳар томонлама эҳтиёт чоралари кўрилсин. Тез аланга олувчан ва ёнувчан нарсалар улар қўли етмайдиган жойларда сақлансин. Эслаб қолинг: болалар катталарга тақлид қилиб, ёнғин сабабчилари, кўпинча қурбонлари бўладилар.

Ёнғин чиққан тақдирда, зудлик билан «01» рақами орқали ўт ўчириш қисмига хабар қилинг, ёнғин манзили, нима ёнаётгани ва ким қўнғироқ қилгани ҳақида айтишни унутманг.

Шу билан бирга бирламчи ўт ўчириш воситалари билан ёнғинни ўчиришга киришинг. Агар хоналарда одамлар қолган бўлса, уларни қутқаришни ташкил этинг. Ўт ўчириш бўлинмалари етиб келиши билан уларни ёнаётган хона ёки бинода одам қолган, қолмагани ҳақида хабардор қилинг.

ЎРТОҚЛАР! Оловдан фойдаланишда ҳамма эҳтиёт чораларини кўргандагина, ўз уйингизда ва иш жойингизда ёнғин чиқишининг олдини олган бўласиз.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЧКИ ИШЛАР БОШ БОШҚАРМАСИ ЁНҒИНДАН САҚЛАШ БОШҚАРМАСИ

Тошкент шаҳар ҳокимлиги шаҳар ижтимоий-таъминот бошқармасининг собиқ бошлиғи

Мунаввар ОРИПОВАнинг

вафот этганлигини қайғу билан маълум қилади ва марҳуманинг қариндош-уруғларига чуқур ҳамдардлик изҳор этади.

Бош муҳаррир Эркин ЭРНАЗАРОВ

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ
TOSHKENT OQSHOMI

Муассис: ТОШКЕНТ ШАҲАР ҲОКИМЛИГИ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

Телефонлар: хатлар — 33-29-70; эълонлар: 33-81-42, 36-57-27.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади. Нашр кўрсаткичи 64690

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтаси»га 33-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10. ❖ Буюртма Б-0308. ❖ Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади. ❖ Қоғоз бичими А-2 «Шарқ» нашриёт матбаа-концерни босмахонаси. ❖ Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. ❖ Босмага топшириш вақти 11.30. ❖ Босишга топширилди: 11.30. 6.134 нусхада босилди. 1 2 3 4 5 6.